Avslutat 2000

HANDLINGAR

tillhörande

Organ	Diarienummer	Datum
Naturhistoriska riksmuseet	1932/95	951114
	Diarieplanbeteckning: 32/12	

Ärende: Den Virtuella floran

Nr	Till ärendet hörande handlingar	Protokollshänvisning

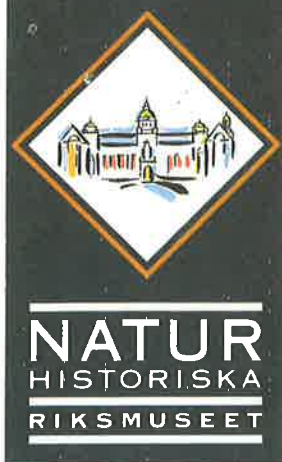

Dnr 29-292/1995

1995-11-14

Stiftelsen för Kunskaps- och kompetensutveckling
Box 3222
103 64 Stockholm

En ansökan om projektmedel

DEN VIRTUELLA FLORAN

Bakgrund

Naturhistoriska riksmuseet, som grundlades redan 1739 av Carl von Linné och hans vänner, är idag landets största museum. De botaniska samlingarna som omfattar mer än 3 miljoner fröväxter är resultatet av tvåhundrafemtio års forskning och vetenskaplig insamling. De utnyttjas flitigt av forskare i Sverige såväl som i många andra länder.

Den huvudsakliga forskning som bedrivs på museets växtsamlingar rör systematiska och evolutionära problemställningar där växtvärldens utveckling och diversifiering studeras. De senaste åren har det även visat sig att det är fullt möjligt att utvinna och studera själva arvsmassan (DNA) ur de torkade herbarieväxterna, något som fått stor betydelse för den moderna systematikforskningen och givit museisamlingarna en ny användbarhet.

Även växtsamlingarna från de nordiska länderna utnyttjas på samma sätt, men dessa samlingar används också för olika landskapsfloraprojekt och av avancerade amatörer som studerar växtligheten i sin hembygd. Genom att material samlats in under lång tid kan samlingarna tjänstgöra som bakgrundsmaterial för studier av floraförändringar i vårt land, framför allt i kulturlandskapet. Bland den stora mängden växter finns många som insamlats av berömda svenskar som Olof Celsius, Carl von Linné, Olof Swartz, Lars Levi Laestadius, Sten Selander m. fl.

Kunskap om den nordiska floran är något som efterfrågas allt oftare, vilket bl. a. avspeglas i den stora utgivningen av populärvetenskaplig växtlitteratur, men också i det stora antal besökare och frågor som kommer till museets botaniska forskningsavdelning. Trots detta vet vi att museets kompetens inte är tillräckligt allmänt känd och att forskarnas kunskap inte i tillräcklig utsträckning når fram till dem som är intresserade av nordisk flora.

Naturhistoriska riksmuseet   Swedish Museum of Natural History

Postadress, Mailing address
Box 50007, S-104 05 Stockholm
Sweden

Besöksadress, Visiting address
Frescativägen 40

Telefon, Telephone
+ 46 (0)8 666 40 00

Telefax, Fax
+ 46 (0)8 666 40 85

Målsättning

Det aktuella projektet syftar till att skapa en virtuell flora som sammanlänkar museets forskning och de dataregister som finns över de vetenskapliga samlingarna med annan typ av information. Avsikten är att för varje art koppla färgbilder på de enskilda arterna med kartor över deras geografiska utbredning. Som en förstudie skall dessutom försök göras att presentera vissa växtarter med hjälp av museets nya tredimensionella laser scanner. Kartor och ett omfattande bildarkiv med färgbilder på svenska växter finns redan tillgängligt på museet.

Till bilder och kartor skall fogas kortfattade beskrivningar av växterna, samt uppgifter om deras växtmiljö, deras svenska och vetenskapliga namn samt deras namn på andra nordeuropeiska språk. Dessa uppgifter skall kompletteras med tolkningar av de latinska artnamnens innebörd samt med olika etnografiska uppgifter, t. ex. användning inom medicin och folkhushåll. Uppgifter om vilka arter som är fridlysta, vilka som är giftiga, och vilka som är landskapsblommor skall också ingå. Bilder på vissa speciellt intressanta arter ur museets Linné herbarium kan avbildas och sättas in i på sin plats i presentationen. Kortfattade litteraturhänvisningar skall ingå i faktatexten, men dessa skall länkas till en litteraturlista där fullständig referens ges till det citerade verket. Växtmotiv har ofta varit framträdande i svenskt litteratur, t. ex. i Karlfeldt's lyrik och detta skall också utnyttjas i framställningen genom att man, där det finns möjlighet, lägger en kort diktstrof eller några rader ur annan litterär källa som bildtext för respektive art.

I Riksmuseets virtuella flora skall besökare kunna finna all tänkbar information om den växt de är intresserade av. Växternas utseende, utbredning, användning, samt uppgifter om vad som finns i museets samlingar från olika delar av de nordiska länderna. I förlängningen planerar vi att till faktasidorna länka färgbilder från olika växtmiljöer som knyter an till grundstommen. I dessa bilder skall vissa objekt vara "klickbara" och leda vidare till andra sidor.

Målgrupp

Med hjälp av modern informationsteknologi vill vi skapa en virtuell flora som via Internet överbryggar den klyfta som finns mellan å ena sidan museets samlingar och forskarvärldens sakkunskap, och å andra sidan den kunskapssökande allmänheten, lärare och skolungdom. Genom att materialet produceras vid forskningsavdelningen garanteras en hög kvalitet och genom att det presenteras via Riksmuseets WWW-server kan innehållet hela tiden uppdateras på ett enkelt sätt som gör att nya uppgifter snabbt blir tillgängliga. I kombination med IT-mediets möjligheter till korsvis sökning och av djup i faktapresentationen blir den virtuella floran en ständig källa till kunskap för dem som är intresserade av Nordens växtvärld.

Det faktum att materialet inte är statiskt och att ändringar och tillägg hela tiden kan göras, erbjuder en möjlighet till kommunikation med användarna så att deras synpunkter och förslag kan beaktas. Allteftersom det svenska skoldatanätet och dess nordiska förlängning byggs ut kommer skolorna att börja söka information till grupparbeten och projekt på Internet och behovet av virtuella presentationer kommer därför att öka i framtiden. Vi anser att den virtuella floran kommer att bli ett värdefullt tillskott i den moderna skolans undervisning.

Tidsplan för projektets genomförande

Två av museets forskare, docent Arne A. Anderberg och FD Thomas Karlsson kommer att ansvara för utformning och innehåll av den virtuella floran, men kan på grund av sina tjänstegöromål inte själva utföra arbetet. Två personer med biologisk utbildning och datorvana skall därför (på halvtid) sammanställa faktauppgifter, arbeta med digitaliserat bildmaterial och utforma WWW-sidor i samverkan med de projektansvariga och med museets IT-enhet. Kostnaderna specificeras i bilaga 1

Den virtuella floran kommer aldrig att bli färdig och det är inte heller meningen. Det sökta projektet avser endast att under tre år skapa en grundstomme för projektet så att det fortsättningsvis kan ingå som en naturlig del i botaniksektionens fortlöpande arbete. Floran skall omfatta bilder och information om mer än 2000 växtarter, vilket gör att även en grundstomme tar lång tid att färdigställa. Det vore därför önskvärt om de personer som lärts upp under det första året kunde beredas möjlighet att fortsätta sitt arbete under hela projektperioden.

När grundstrukturen är färdig och projektet därmed avslutas kommer ansvaret för uppdatering och komplettering att vila på Naturhistoriska riksmuseet.

Projektets uppläggning

En viktig del i projektet är att WWW-sidorna utformas så att de innehåller mycket information, men också att de blir spännande att söka i och vackra att titta på, samt att de blir överföringsbara till de nya nätverksmedier som under tiden kommer att utvecklas. Vackra färgbilder av god kvalitet skall digitaliseras och användas i framställningen. Även svartvita teckningar skall användas.

Tekniken att framställa HTML-text för web-dokument finns på sektionen för botanik. Museets IT-enhet besitter dessutom ytterligare kompetens inom detta område. Trots detta kan det bli nödvändigt att utbilda personerna vad gäller mer avancerad layout där text och bild formar ombrutna sidor. De två personer för vilka lönemedel söks i projektet skall sköta informationssökning i samarbete med de projektansvariga på sektionen för fanerogambotanik. Dessutom skall de arbeta med digitalisering av utbredningskartorna och med anpassning av de digitaliserade växtbilderna. Arbetet med att skriva HTML-dokumenten som skall användas för att tillgängliggöra materialet på Internet kommer i först hand att skötas av samma personer.

För Naturhistoriska riksmuseet

Désirée Edmar
Museichef

Tel: 08-666 41 19
Fax: 08-666 40 85
E-post: edmar@nrm.se

Arne Anderberg
docent, stf sektionschef

Tel: 08-666 41 57
Fax: 08-666 42 21
E-post: fbo-arne@nrm.se

Finansieringsbehov

För en period om tre år söks lönemedel till två personer (halvtid). Dessutom söks medel för viss teknisk hjälp och för kostnader avsedda att täcka digitaliseringen av det botaniska bild- och kartmaterial som skall användas i den virtuella floran.

I lönekostnaden har inräknats kostnader för LKP (45 %), personaladministrativa kostnader (15 %), samt utrymme för löneökning (inkl. LKP) under treårsperioden (11 %).

Två halvtidstjänster för sammanställning av uppgifter och digitalisering av bildmaterial och kartor. Biolog med botanisk utbildning och datorvana (lön 16000 kr/månad).

kostnader per person:

med 45 % LKP	= 23200 kr
med 15 % PA	= 26680 kr
36 mån	= 960480 kr
halvtid	= 480240 kr
löneökning	= 533066 kr

2 personer (1/2 tidstjänst) under max 3 år = 1.066.132 kr

Andra kostnader

Kostnader (inkl. utprovning) för att överföra bildmaterial till digital form (ca 2000 arter med kartor o. a. bilder. ca. 10 kr per bild) 60.000 kr

Utbildning av personal, alternativt kostnader för professionell layouthjälp och design av ombrutna HTML-dokument med bilder och text 35.000 kr

----

Summa kostnader för projektet under tre år 1.161.132 kr

AL (Klibbal)

Al (Klibbal)
Alnus glutinosa

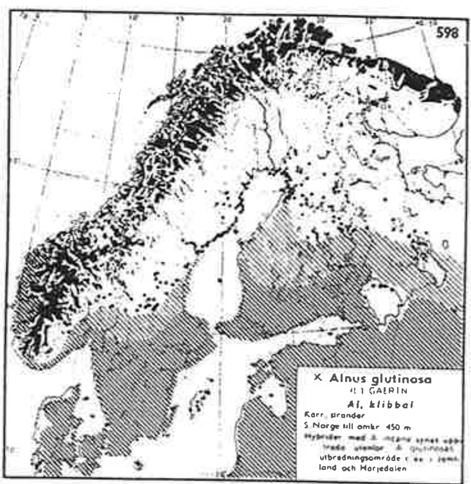

SVENSKA NAMN
- förr och nu
- landet runt

LATINSKA NAMNET

ÖVRIGA SPRÅK

MYTOLOGI OCH FOLKTRO

ANVÄNDNING

HELA TRÄDET I BILD
- sommar
- vinter

DETALJBILDER
- blomman
- bladen
- barken

VÄXTEN I ORD

VAR FINNS DEN I VÄRLDEN

VAR FINNS DEN I SVERIGE

VAR FINNS DEN I NATUREN

MILJÖ OCH MÅNGFALD

Svenska namn förr och nu

Alen (ahl) nämns redan i Kristofers landslag av år 1442.

Allmän ahl kallar Samuel Liljeblad den för i *Utkast till en svensk flora 1816*. Liljeblads ambition var att i *Utkast ...* genomföra ett binärt system för de svenska växtnamnen.

Namnet **Klibbal** används för första gången i *Svensk Botanik* utgiven av Göran Wahlenberg 1826.

Latinska namnet

Alnus glutinosa -

Alnus var det namn med vilket romarna betecknade alarna. Ibland anges den lyriske skalden Catullus som källa.

Glutinosa syftar på klibbigheten hos - i synnerhet - de unga bladen.

Böjningsformen *glutinosa* i artnamnet (epitetet) i stället för *glutinosus* avslöjar alen som ett kvinnligt väsen
- jämför t ex med de mytologiska dryaderna. Dessa grekiska trädgudomligheter lever vidare genom växternas vetenskapliga namn. Den klassiska mytologins gestalter var välkända för Linné och hans kollegor. De preciserade sina iakttagelser och slutsatser på en språklig och tankemässig grundval de fått från greker och romare.

Användning

Alveden är mjuk och skör. Linné anger i sin *Flora Suecica 1745* dess lämplighet för spinnrockshjul, böndernas tallrikar, mjölkkärl, gevärsstockar och höräfsor. Dessutom påpekar han att de skånska bönderna förfärdigar sina träskor av al. Så görs även i vår tid. Dessutom används alträet som slöjd- och möbelvirker, till formar vid glasblåsning m m.

Veden rötas snabbt i luft men är synnerligen beständigt under vatten. I detta sammanhang nämner Linné pumpstockar och huspålar i städer. I *Sveriges fanerogamer 1867* skriver C. F. Nyman att Venedigs hus till stor del lär vara byggda på alpålar.

Skinn svärtades och garvades av albark. Linné iakttog också under sin Lapplandsresa (1732) hur lapparna tuggade barken och med den då rodnade (jmf. betel) saliven färgade sina hudar.

Linné rundar sedan av nyttigheterna med den naiva klarsyn som är hans egen: "Hanblommorna bidar tåligt hela vintern på att honblommorna skall slå ut".

Hela trädet i bild

Vinter

Detaljbilder

Blomman

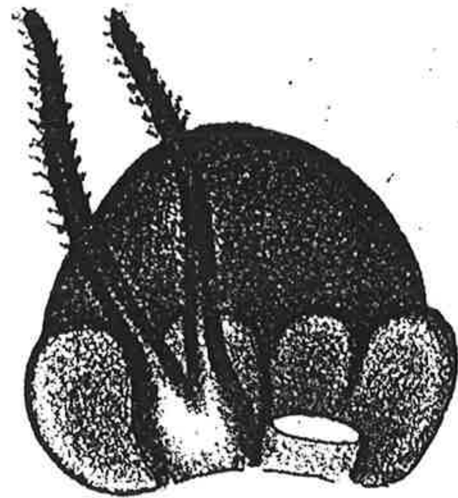

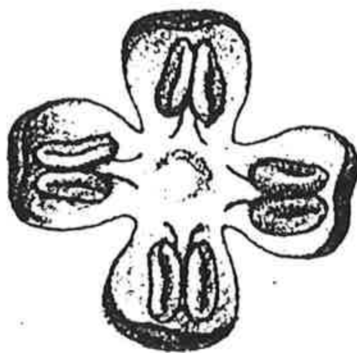

Var finns den i världen

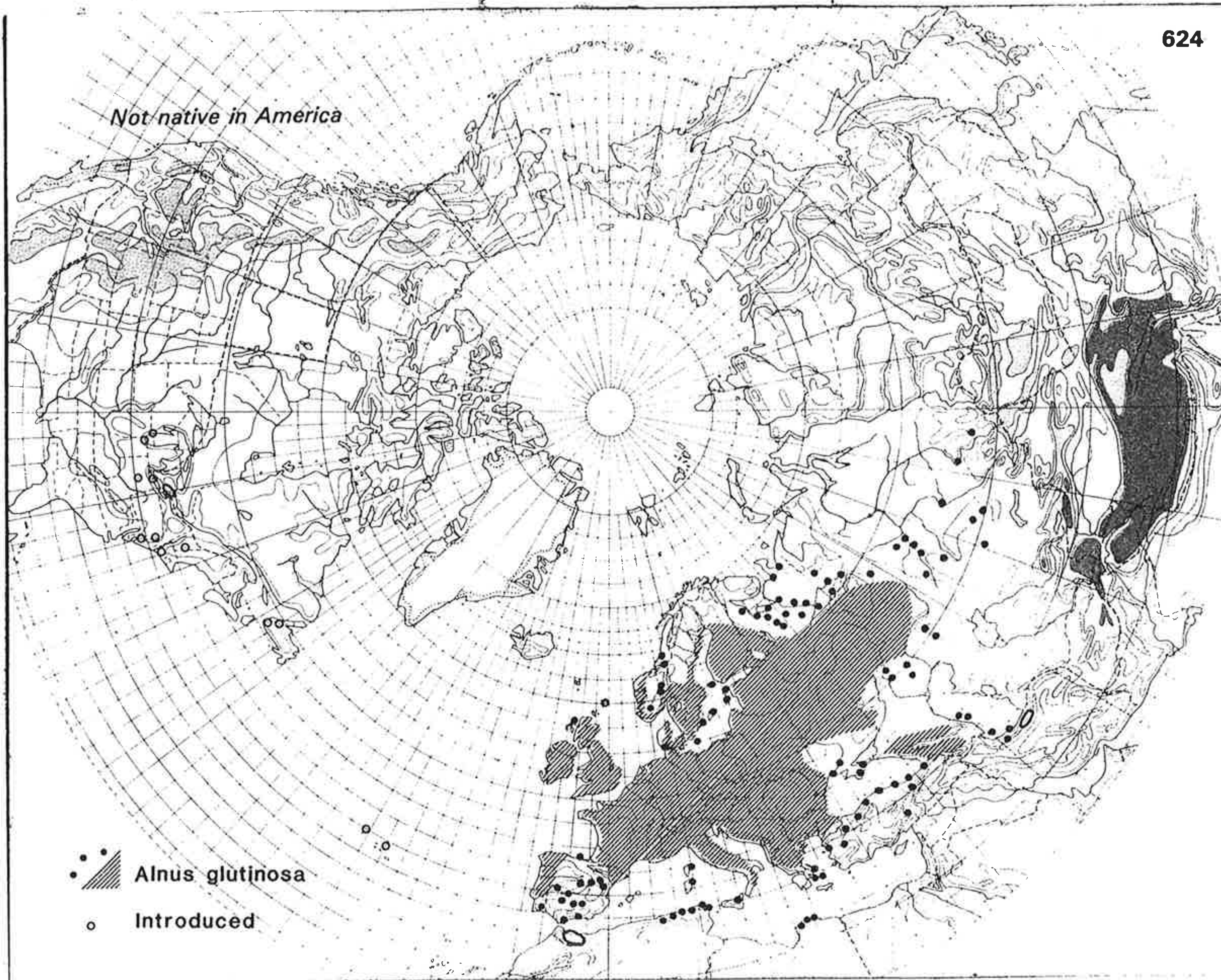

Var finns den i Sverige

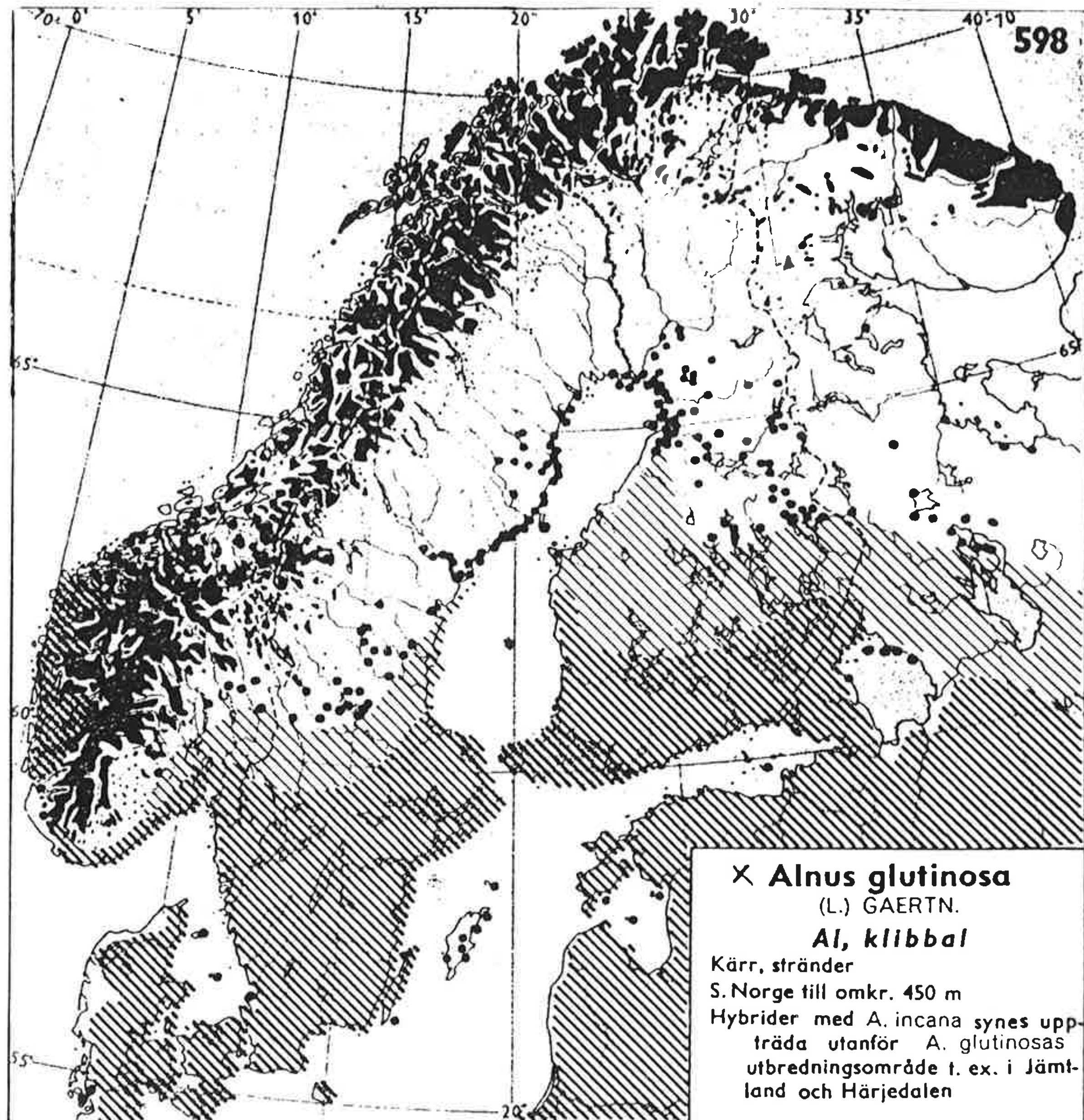

Var finns den i naturen

Klibbalen ställer stora krav på markfuktighet och jordmån och växer därför huvudsakligen i närheten av vatten. På flacka sjöstränder vid våra kuster och på mader vid insjöar och vattendrag bildar den verkliga sumpskogar, i vilka en artrik flora av fuktighetskrävande örter och gräs samt många buskar finna sin trevnad; i sådana bestånds undervegetation utgör särskilt *Rhamnus frángula* (brakved) ett karakteristiskt inslag. En mera säregen bild ge de på våren ofta översvämmade alkärren, där man kan få se gruppvis hopstående stammar, uppburna av fantastiskt formade rotsocklar, på vilka ormbunkar och en del örter bruka slå sig ned.

Stockholm 1996-02-26
Dnr 1932/95

Désirée Edmar
Naturhistoriska riksmuseet
Box 50007
104 05 STOCKHOLM

Beslut angående projektfinansiering "Den virtuella floran".

Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling (KK-stiftelsen) har beslutat att stödja Ert projekt enligt ovan. Ni ombedes härmed att ta kontakt med KK-stiftelsens handläggare Anders Gillner för att diskutera det avtal som är en förutsättning för finansiering.

Av särskilt intresse för KK-stiftelsen är frågor om hantering av eventuella försäljningsvinster samt nyttjande- och äganderättsfrågor rörande produkten.

Med vänlig hälsning

Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling

Bjarne Kirsebom
Verkställande direktör

Anders Gillner
IT-koordinator

STIFTELSEN FÖR KUNSKAPS- OCH KOMPETENSUTVECKLING

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	TELEFAX	POSTGIRO	BANKGIRO
Box 3222 103 64 Stockholm	Kungsgatan 28[4 tr]	08-14 49 45	08-24 75 09	12 06 88-7	5940-8039

AVTAL

Anslagsmottagare: Naturhistoriska Riksmuseet

Projekansvarig: Arne Anderberg

Projekt: Den virtuella floran, Dnr 1932/95

Beviljat anslag och villkor för medelsanvändning

Projektanslag har i enlighet med skrivelse från Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling daterad 1996-02-26 beviljats Er. Anslaget är 1.200.000 kronor.

Medlen får endast användas till kostnader direkt förknippade med arbetet i fråga.

Utbetalning av medlen fördelas i tre poster varav 400.000 kronor utbetalas vid undertecknandet av detta avtal, 600.000 kronor utbetalas efter det att ett hundratal arter läggs ut på Internet i september 1997 och 200.000 kronor utbetalas i september 1998 när den nordiska floran med de vanliga arterna bör vara färdig (enligt Bilaga A).

+ Bet 26/6

Ou 971029 Bet 971030 MA

Ou 981102 Utbet 981105

En ekonomisk redovisning skall lämnas senast en månad efter det att arbetet avslutats.

Eventuellt återstående medel skall i samband därmed återbetalas till Stiftelsens postgirokonto nr.12 06 88-7.

Var vänlig återsänd ett undertecknat exemplar av avtalet samt uppge till vilket **postgiro** beloppet skall utbetalas.

För detta avtal gäller även KK-stiftelsens allmänna bestämmelser.

Stockholm 1996-06-19
Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling

Bjarne Kirsebom
Verkställande direktör

Stockholm 1996-06-20

Désirée Edmar

Museichef
Underskrift av behörig firmatecknare

Bilaga: KK-stiftelsens allmänna bestämmelser.

NATUR
HISTORISKA
RIKSMUSEET

1998-10-14

Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling
1998 -10- 20
Diarienr.
Handläggare

KK-stiftelsen
Box 3222
105 64 STOCKHOLM

Rekvisition av anslag

Projekt:	Den virtuella floran, Dnr 1932/95
Anslagsmottagare:	Naturhistoriska riksmuseet
Projektansvarig:	Arne Anderberg
Beviljat anslag:	1.200.000 kronor
Tidigare utbetalt:	1.000.000 kronor

Resterande anslag 200.000 kronor emotses tacksamt till museets postgirokonto **155 03-6.**

Utbet 981105/

Med vänlig hälsning

Margita Gunnarson
Kamrer

att 981102

Naturhistoriska riksmuseet Swedish Museum of Natural History

Postadress, Mailing address
Box 50007, S-104 05 Stockholm
Sweden

Besöksadress, Visiting address
Frescativägen 40

Telefon, Telephone
+ 46 (0)8 666 40 00

Telefax, Fax
+ 46 (0)8 666 40 85

1932/95

Stockholm den 13 juli 1999

Naturhistoriska Riksmuseet
Désirée Edmar
Box 50007
104 05 STOCKHOLM

Det här brevet går ut till Dig som är projektledare eller likvärdig för något av de många projekt som undertecknad varit ansvarig för under min tid på KK-stiftelsen.

Som du redan har förstått av formuleringen ovan kommer jag att sluta på stiftelsen, något som tekniskt sett går till på så sätt att jag från den 1 september kommer att vara tjänstledig för att arbeta åt Nordiska Ministerrådet och Oslo Universitet som manager för ett projekt som hêter Nordunet2. Jag kommer inte att släppa kontakten med stiftelsen helt, utan ingår från detta datum i stiftelsens IT-beredning.

För att kunskap och viktig information om Ditt projekt även fortsättningsvis ska finnas inom KK-stiftelsen behöver projektets status och erfarenheter dokumenteras för att underlätta för den person som tar över efter mig. Förhoppningsvis klarnar det i början av hösten om vem det blir. Jag vill därför be Dig att skicka mig en A4-sida om projektstatus senast den 15/8 så att jag i god tid kan sammanställa och komplettera den insända informationen. Om Ditt projekt skall leverera en rapport inom de två närmaste månaderna eller just har levererat en dylik, kan Du bortse från denna del av brevet.

Observera att jag är medveten om att detta inte är något som vi kan kräva av Dig, men det skulle väsentligen underlätta för oss och för stiftelsens fortsatta kontakter med Ditt projekt.

Jag vill också ta tillfället i akt och tacka för gott samarbete under de gångna åren och hoppas på fortsatt kontakt i min nya roll.

Med vänlig hälsning

Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling

Anders Gillner

/Margaretha Pettersson
e.u.

STIFTELSEN FÖR KUNSKAPS- OCH KOMPETENSUTVECKLING

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	TELEFAX	POSTGIRO	BANKGIRO
Box 3222 103 64 Stockholm	Klara Norra Kyrkogata 33, plan 3	08-545 211 00	08-24 75 09	12 06 88-7	5940-8039

Stockholm den 9 augusti 1999
Dnr 1995/1932

Naturhistoriska Riksmuseet
Désirée Edmar
Box 50007
104 05 STOCKHOLM

Ekonomisk slutrapport

Vid genomgång av Ert projekt "Den virtuella floran" finner jag att ekonomisk redovisning saknas. Enligt avtal, 1996-06-20, skall en sådan insändas en månad efter projektets avslutande.

Vi ber Er därför snarast, dock senast 1999-09-15, inkomma med en ekonomisk redovisning. Om inte detta sker kan KK-stiftelsen komma att återkräva bidraget.

Med vänlig hälsning

Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling

Anders Gillner
Programansvarig

Birgitta Andersson
e.u.

STIFTELSEN FÖR KUNSKAPS- OCH KOMPETENSUTVECKLING

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	TELEFAX	POSTGIRO	BANKGIRO
Box 3222 103 64 Stockholm	Klara Norra Kyrkogata 33, plan 3	08-545 211 00	08-24 75 09	12 06 88-7	5940-8039

SEKTIONEN FÖR FANEROGAMBOTANIK
DEPARTMENT OF PHANEROGAMIC BOTANY

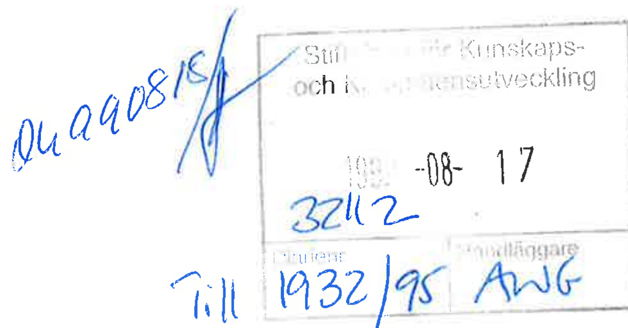

Anders Gillner
Programansvarig
KK-Stiftelsen
Box 3222
103 64 Stockholm

Ang. Ekonomisk slutredovisning för projektet Den Virtuella Floran (Dnr 1932/95)

Naturhistoriska riksmuseets projekt Den Virtuella Floran drivs med stöd från KK-stiftelsen. Projektet har erhållit 1.200.000 kronor för att presentera den svenska floran på Internet.
Kontraktet undertecknades den 20 juni 1996 och under den påföljande hösten sökte museet två personer att på halvtid arbeta med text respektive bilder i projektet. Först i januari 1997 hade dessa rekryterats och arbetet kunde börja i full skala och har sedan dess pågått kontinuerligt, vilket resulterat i ett mycket stort och av användarna uppskattat material.

Då projektet inte började utnyttja de erhållna medlen förrän den 1 januari 1997 har vi hela tiden betraktat denna tidpunkt som startpunkt för projektet och således slutdatum den 31 december 1999. Under projekttiden har arbetet avbrutits under ett par perioder, dels på grund av sjukledighet för en av de anställda, dels på grund av tre byten av personal till en av tjänsterna. Dessa avbrott har gjort att lönemedel sparats in vilket tillsynes kommer att ge ett överskott i projektets budget vid årsskiftet. Enligt den ursprungliga planeringen skulle projektet löpa under tre år, men eftersom avbrotten gjort att en del medel kommer att ha ackumulerats ser vi en möjlighet att fortsätta arbetet ytterligare en tid efter det planerade slutdatumet.

Vi ber alltså om KK-stiftelsens tillstånd att driva projektet vidare till dess alla beviljade medel har utnyttjats, troligen till april-maj 2000, och dessutom att få avvakta med ekonomisk slutredovisning för projektet till maj-juni 2000.

Med vänlig hälsning

Arne A. Anderberg
Projektansvarig

Naturhistoriska riksmuseet Swedish Museum of Natural History

Postadress, Mailing address
Box 50007, S-104 05 Stockholm
Sweden

Besöksadress, Visiting address
Svante Arrhenius väg 7

Telefon, Telephone
+ 46 (0)8 666 40 00

Telefax, Fax
+ 46 (0)8 666 42 21

Stockholm den 18 augusti 1999
Dnr 1932/95

Naturhistoriska riksmuseet
Arne A Anderberg
Box 50007
104 05 STOCKHOLM

Anstånd med inlämnande av ekonomisk slutrapport

Härmed meddelas att Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling beviljar anstånd med inlämnande av ekonomisk slutrapport för projektet "Den Virtuella Floran". Rapporten skall vara Stiftelsen tillhanda senast den 30 juni 2000.

Med vänlig hälsning

Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling

Anders Gillner
Programansvarig

Birgitta Andersson
e.u.

STIFTELSEN FÖR KUNSKAPS- OCH KOMPETENSUTVECKLING

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	TELEFAX	POSTGIRO	BANKGIRO
Box 3222 103 64 Stockholm	Klara Norra Kyrkogata 33, plan 3	08-545 211 00	08-24 75 09	12 06 88-7	5940-8039

STIFTELSEN FÖR KUNSKAPS- OCH KOMPETENSUTVECKLING

Stockholm 2000-07-21
Dnr 1932/95

Naturhistoriska riksmuseet
Arne Anderberg
Box 50007
104 05 Stockholm

Saknad rapport

Vid genomgång av Ert projekt Dnr 1932/95 "Den Virtuella Floran" finner jag att ekonomisk slutrapport saknas. Enligt avtal skulle denna varit Stiftelsen tillhanda senast 2000-06-30.

Vi ber Er därför snarast, dock senast 2000-08-21, inkomma med rapporten. Utebliven rapportering är ett skäl att ompröva stiftelsens stöd och att kräva återbetalning av redan lämnade bidrag.

Om projektet av någon anledning försenats och ni önskar förlängd dispositionstid skall begäran om detta inkomma skriftligt till nedanstående adress med att.: Anders Gillner.

Med vänlig hälsning

STIFTELSEN FÖR KUNSKAPS- OCH KOMPETENSUTVECKLING

Birgitta Andersson
Projektsekreterare

Box 3222, Klara Norra Kyrkogata 33, 103 64 Stockholm
info@kks.se www.kks.se, Tel 08-545 211 00, Fax 08-24 75 09
Postgiro 12 06 08-7, Bankgiro 5940-8039, Org.nr 802400-4213

Den virtuella floran

Ett projekt vid
Naturhistoriska riksmuseet
med stöd av
KK-stiftelsen

Innehållsförteckning

vätteros

Sök en växt

För närvarande presenteras:
130 familjer, 665 släkten och 2007 arter

Index - presenterade arter

Den virtuella floran

http://linnaeus.nrm.se/flora/welcome.html
Senaste uppdatering: 10 maj 2000
Ansvarig för denna sida: Arne Anderberg

till 1932/95

DEN VIRTUELLA FLORAN (Dnr 1932/95)
Slutredovisning

Det ekonomiska bidraget från KK-stiftelsen till projektet DEN VIRTUELLA FLORAN (Dnr 1932/95) är nu slut och projektet därmed formellt avslutat. Med anledning av det ber jag att få lämna en slutrapport från projektet med en utvärdering och en ekonomisk redovisning.

Målsättning

Syftet med projektet var att presentera den svenska floran för en bredare allmänhet via Internet med hjälp av artbeskrivningar, kartor och talrika fotografier. Tanken var att snarlika arter lätt skulle kunna jämföras genom att man utnyttjade webbmediets möjligheter med länkar och att uppgifter om arterna även skulle kunna sökas i Naturhistoriska riksmuseets samlingsdatabaser på Internet. Vårt högt ställda mål var att presentera 2000 arter, det vill säga i stort sett alla de arter som påträffas regelbundet i Sverige. I ansökan sades också att floran aldrig skulle bli färdig och att detta inte heller var meningen eftersom ett material av denna karaktär hela tiden förändras och behöver revideras och uppdateras.

Resultat

Då projektet nu formellt avslutats har en interaktiv flora med beskrivningar, utbredningskartor, bilder och talrika länkar mellan olika sidor i floran skapats. Den finns fritt tillgänglig för alla från Naturhistoriska riksmuseets webbplats på adressen http://linnaeus.nrm.se/flora/welcome.html. Idag innehåller DEN VIRTUELLA FLORAN över 3000 webbsidor och presenterar 130 växtfamiljer, 665 växtsläkten och 2011 olika arter. Dessutom många tusen växtfotografier och utbredningskartor, vilket gör den till den mest kompletta och omfångsrika presentation av den svenska växtvärlden som någonsin gjorts. Trots att projektet är avslutat pågår arbete med kompletteringar och uppdatering alltjämt. Vi kan konstatera att projektet nått bortom de mål som angavs i ansökan. DEN VIRTUELLA FLORAN innehåller bland annat:

- beskrivningar av arter, släkten och familjer.
- kartor över arternas utbredning.
- flera tusen färgbilder.
- översikt av olika växtsamhällen.
- tematiska listor med giftiga växter, fridlysta växter, mat- och kryddväxter, färgväxter, köttätande växter, landskapsblommor, bladformer och vinterknoppar av svenska träd m.m.
- uppgifter om de första publicerade svenska fynden av de enskilda arterna och bilder av de aktuella herbarieexemplaren ur Naturhistoriska riksmuseets samlingar.
- länkar till Naturhistoriska riksmuseets databaser över de nordiska växtsamlingarna.
- växtnamnens etymologi.
- alfabetiskt index till alla presenterade arter, släkten och familjer.
- sökmotor som gör det möjligt att söka efter svenska och vetenskapliga namn, även synonymer.
- danska, norska, finska, isländska, engelska, och tyska växtnamn.
- informativa citat ur den svenska litteraturen.

Som ett exempel på faktasidor ur DEN VIRTUELLA FLORAN bifogas de sidor som beskriver familjen vallmoväxter och arterna i släktet vallmor (*Papaver*) som bilaga 1.

Ekonomisk redovisning
Två personer har varit anställda på halvtid under projekttiden 1997-1999 och en av dem även under våren 2000 för en del avslutande arbeten. Av de beviljade medlen har Naturhistoriska riksmuseet dragit 180.000 (15%) i förvaltningskostnad och schablonmoms vilket givit ett nettobidrag till projektet på 1.020.000 kronor. Av det senare har drygt 925.000 kronor (drygt 91%) använts till löner och 66.500 (7%) till film och fotoarbeten, programvara för bildbehandling, samt en del fältarbete för kompletterande fotografering. En reparation av en trasig hårddisk har också belastat projektet. Den sista juni 2000 fanns en rest på 21.639 kronor kvar av de beviljade medlen. En ekonomisk sammanställning i tabellform bifogas som bilaga 2.

Besöksstatistik
I användarstatistiken kan man utläsa att antalet besökta sidor i floran har ökat kontinuerligt från starten 1997 till idag. I genomsnitt besöks omkring 100.000 sidor varje månad och det totala antalet besökta sidor per år har ökat från drygt 800.000 (1998) till drygt en million (1999) och siffran för år 2000 kan uppskattas till omkring 1.200.000. Två diagram som visar besökssiffror bifogas som bilaga 3.

DEN VIRTUELLA FLORAN finns utlänkad från ett stort antal Internetsidor över hela världen. Användare från Sverige har hört av sig med uppskattande omdömen och sådana brev har även kommit från andra länder trots att floran är skriven på svenska. Flera hundra brev har kommit oss tillhanda och vi har dessutom kunnat se dagspressen och olika facktidskrifter publicera länktips om DEN VIRTUELLA FLORAN. Ett urval av de många breven och urklippen bifogas som bilagorna 4 och 5.

Kunskapsspridning
DEN VIRTUELLA FLORAN har successivt vuxit fram till vad den är idag, en flora som vunnit stor uppskattning, både inom och utom Sverige. Genom besöksstatistik vet vi att den används mest i Sverige, men att många användare också kommer från våra nordiska grannländer. Även från andra länder i Europa, USA och övriga världen får floran besök. Den används av naturintresserade, lärare, skolelever, biologer, ekologer och anställda i kommuner och länsstyrelser och vi har även fått mycket positiva synpunkter från dem som hittat DEN VIRTUELLA FLORAN av en slump via någon sökrobot. Vi har kontaktats av människor som kommit med förslag eller haft frågor att ställa och flera har även erbjudit sig att bidraga med växtfotografier. En av de mest påtagliga effekterna av förslagen från användarna är de bestämningsnycklar som vi börjat skriva. Det var ursprungligen inte tänkt att sådana skulle finnas med, men eftersom så många har efterlyst dem har vi ansett att de bör ingå. Arbetet med nycklar har dock startat sent i projektet och är ännu inte avslutat.

I korthet har projektet varit mycket framgångsrikt genom att floran blivit så omfattande och fått så stor spridning. Det finns belägg för att den nått nya användargrupper än de som har tillgång till tryckta floror och det finns goda skäl att antaga att den bidragit till att öka intresset för sveriges flora genom att fritt tillhandahålla information i lätt överblickbar form. Inte minst har arbetet med DEN VIRTUELLA FLORAN gjort att museets egen kompetens inom IT-området har ökat, vilket visat sig användbart i andra sammanhang. Det är vår förhoppning att KK-stiftelsen anser att de beviljade projektanslaget har utnyttjats väl och givit ett gott resultat.

Som angivits i projektansökan avser vi fortsätta arbetet med att komplettera och uppdatera uppgifterna i DEN VIRTUELLA FLORAN även efter det att projektet formellt avslutats. Trots att de flesta av de 2011 presenterade arterna avbildas med en eller flera foton så finns det flera arter där illustrationer ännu saknas. Det är vår förhoppning att stiftelsen låter oss använda även det återstående beloppet 21.639,98 för inköp av film och för kommande fotoarbete.

med vänlig hälsning

docent Arne Anderberg
projektledare

Tel: 08- 5195 41 57
E-post: arne.anderberg@nrm.se

EXEMPEL UR DEN VIRTUELLA FLORAN BILAGA 1

Den virtuella floran

Papaveraceae

Vallmoväxter

Beskrivning. Ett- till fleråriga växter med klar eller färgad mjölksaft. Blad strödda, parflikiga eller parbladiga; stipler saknas. Blommor tvåkönade, radiärsymmetriska eller tvåsidigt symmetriska. Foderblad vanligen två, tidigt avfallande. Kronblad fyra till sex, ibland olikformade. Ståndare två, fyra eller talrika. Stift ett. Fruktämne översittande. Frukt en kapsel eller en enfröig nöt. Frön ibland med oljerikt bihang (elaiosom).

Övrigt. Några av släktena i Papaveraceae, bland annat nunneörter (*Corydalis*) och jordrökar (*Fumaria*) förs ibland till en egen familj, Fumariaceae.
Vallmo är ett namn som används inom flera olika släkten, som hornvallmor (*Glaucium*), vallmor (*Papaver*) och även de odlade arterna i släktet bergvallmor (*Meconopsis*). Samma sak gäller även suffixet nunneört som används inom släktena klängnunneörter (*Ceratocapnos*), nunneörter (*Corydalis*) och bleknunneörter (*Pseudofumaria*).

Familjen har 41 släkten och omkring 650 arter. I Sverige finns sju släkten med sammanlagt omkring 20 arter, bland annat jordrök (*Fumaria officinalis*), rågvallmo (*Papaver dubium*), skelört (*Chelidonium majus*), smånunneört (*Corydalis intermedia*) och strandvallmo (*Glaucium flavum*).
Vallmoväxter odlas ofta som prydnadsväxter, förutom olika vallmor (*Papaver*) odlas till exempel löjtnantshjärta (*Lamprocapnos spectabilis*), fänrikshjärta (*Dicentra formosa*), blå bergvallmo (*Meconopsis betonicifolia*), vippvallmor (*Macleaya*) och den ettåriga arten sömntuta (*Eschscholzia californica*).

Tvåhjärtbladiga växter

Släkten:
Ceratocapnos - klängnunneörter
Chelidonium - skelörter
Corydalis - nunneörter
Fumaria - jordrökar
Glaucium - hornvallmor
Papaver - vallmor
Pseudofumaria - bleknunneörter

Bestämningsnyckel

I Riksmuseets samlingar

Innehållsförteckning

Den virtuella floran

http://linnaeus.nrm.se/flora/di/papavera/welcome.html
Senaste uppdatering: 14 maj 1999
Ansvarig för denna sida: Arne Anderberg

Den virtuella floran

Papaver L.

Vallmor

Beskrivning. Ett- till fleråriga, kala eller håriga örter med gul eller vit mjölksaft. Stjälkar upprätta, bladlösa eller med strödda blad. Blad hela eller flikiga. Blommor toppställda, nickande i knopp. Foderblad två, tidigt avfallande. Kronblad stora, fyra eller ibland många hos en del odlade former, röda eller sällan gula, hos odlade arter ibland vita, rosa eller orange. Ståndare talrika. Märken förenade till en rund skiva med radiära märkesstrålar. Frukt en mångfröig, rund till avlång, kal eller borsthårig kapsel som öppnar sig med porer upptill. Frön utan oljerikt bihang.
Kromosomtal: 2n=14 (kornvallmo, sibirisk vallmo), 2n=22 (opievallmo), 2n=42 (rågvallmo, spikvallmo), 2n=56 (laestadiusvallmo), 2n=70 (fjällvallmo).

Övrigt. Namnet vallmo förekommer också hos arter ur flera andra släkten, som exempel kan nämnas arterna strandvallmo (*Glaucium flavum*) och taggvallmo (*Argemone mexicana*), och släktet bergvallmor (*Meconopsis*) med arter som engelsk vallmo (*M. cambrica*).

Etymologi. Släktnamnet *Papaver* användes som namn på opievallmo (*P. somniferum*) av Plautus.

Släktet har åttio arter. I Sverige förekommer ett knappt tjugotal arter, av dessa är bara åtta betraktade som bofasta i landet medan de övriga uppträder tillfälligt. Välkända arter är de ettåriga 'ogräsen' med röda blommor, rågvallmo (*P. dubium*), spikvallmo (*P. argemone*) och kornvallmo (*P. rhoeas*). I fjällen förekommer två fleråriga sällsynta arter med blekgula blommor, fjällvallmo (*P. radicatum*) och laestadiusvallmo (*P. laestadianum*). Dessutom finns flera ett- till fleråriga arter som odlas som prydnadsväxter och som ibland förvildas, till exempel jättevallmo (*P. pseudoorientale*), mörk jättevallmo (*P. bracteatum*), opievallmo (*P. somniferum*), orientvallmo (*P. orientale*) och sibirisk vallmo (*P. croceum*).

Familj: **Papaveraceae**

Arter:
fjällvallmo (*P. radicatum*)
jättevallmo (*P. pseudoorientale*)
kornvallmo (*P. rhoeas*)
laestadiusvallmo (*P. laestadianum*)
opievallmo (*P. somniferum*)
rågvallmo (*P. dubium*)
sibirisk vallmo (*P. croceum*)
spikvallmo (*P. argemone*)

Bestämningsnyckel

I Riksmuseets samlingar

Innehållsförteckning

Den virtuella floran

http://linnaeus.nrm.se/flora/di/papavera/papav/welcome.html
Senaste uppdatering: 14 april 2000
Ansvarig för denna sida: Arne Anderberg

Den virtuella floran

Bestämningsnyckel

Papaver L. - Vallmor

1. Stjälk bladlös, blad samlade i basal rosett. Blommor vita, gula eller orange.
---2
1. Stjälk med blad. Blommor röda, sällan rosa eller vita.
---4

2. Tre till fyra decimeter hög ört. Stjälkar och blad glest håriga. Blommor vita, klargula eller orange. Ståndare längre än fruktämnet.
---sibirisk vallmo (*P. croceum*)
2. Lågväxt, högst två decimeter hög ört. Stjälkar och blad tätt håriga. Blommor blekgula. Ståndare lika långa som eller kortare än fruktämnet.
---3

3. Fruktkapsel med ljusa tilltryckta hår, vanligen mer än en centimeter lång.
---fjällvallmo (*P. radicatum*)
3. Fruktkapsel med styva svarta hår, vanligen en centimeter lång.
---laestadiusvallmo (*P. laestadianum*)

4. Kal, blågrön ört. Blomma vit, rosa eller violett, sällan röd.
---opievallmo (*P. somniferum*)
4. Hårig, grön ört. Blomma röd.
---5

5. Flerårig ört, med basal bladrosett.
---jättevallmo (*P. pseudoorientale*)
5. Ettårig ört, utan basal bladrosett.
---6

6. Blomskaft med utspärrad behåring. Fruktämne och kapsel nästan klotrund.
---kornvallmo (*P. rhoeas*)
6. Blomskaft med tilltryckt behåring. Fruktämne och kapsel långsmal.
---7

7. Fruktämne och kapsel styvhårig.
---spikvallmo (*P. argemone*)
7. Fruktämne och kapsel kal.
---rågvallmo (*P. dubium*)

Den virtuella floran

http://linnaeus.nrm.se/flora/di/papavera/papav/nyckel.html
Senaste uppdatering: 12 april 2000

Den virtuella floran

Fjällvallmo

Papaver radicatum Rottb.

Svenska synonym: lappvallmo (ssp. *hyperboreum*)

Fjellvalmue; Tromsvalmue (ssp. *hyperboreum*) Almindelig Fjeldvalmue; Laplands-Valmue (ssp. *hyperboreum*) Melasóley

Beskrivning. Fjällvallmo är en lågväxt och ganska grov, flerårig ört som kan bli upp till två decimeter hög. Bladen är vanligen tätt håriga, flikiga och sitter i basala rosetter och blomstängeln är kort, styvhårig och bladlös. Fjällvallmo blommar i juni-juli med blekgula blommor som sitter ensamma i toppen av stjälken. Blomman har blekgula kronblad och ståndare som är kortare eller lika långa som fruktämnet. Kapseln är ljust hårig och vanligen minst en centimeter lång med en ring av korta hår vid basen, märkesskivan är nästan platt och har fem eller sex märkesstrålar. I Skandinavien finns ett tiotal underarter av fjällvallmo, alla endemiska och de flesta med mycket begränsad

utbredning. I Sverige förekommer endast underarten lappvallmo (ssp. *hyperboreum* Nordh.) vilken skiljs från de andra genom oval kapsel, grov ring av hår vid kapselbasen och fläckar mellan märkesstrålarna. Fjällvallmo är mycket lik den sällsynta arten laestadiusvallmo (*P. laestadianum*), denna har dock kortare, svarthårig kapsel. Ibland förväxlas dessa båda arter med sibirisk vallmo (*P. croceum*), som ofta förekommer förvildad i vägkanter och på skräpmark i nordligaste Sverige. Sibirisk vallmo har större blommor med vita, klargula eller brandgula kronblad, längre ståndare, samt blågröna gleshåriga blad.

Utbredning. Fjällvallmo är mycket sällsynt och växer på kalkrika, grusiga ställen i de nordligaste fjälltrakterna, från Pite Lappmark till Torne Lappmark. **Första fynduppgift** är oklar eftersom Carl Petter Laestadius fynd från 1860, vilket tidigare angetts som första fynd av fjällvallmo (Nordstedt 1920), visat sig tillhöra arten laestadiusvallmo (*P. laestadianum*).

Etymologi. Artnamnet *radicatum* kommer av latinets *radix* (rot) och betyder 'med lång rot', vilket syftar på att arten är flerårig.

Familj: Papaveraceae
Släkte: Papaver

Norden

till karta Norden

Norra halvklotet

till karta Norra halvklotet

Fridlyst

I Riksmuseets samlingar

Innehållsförteckning

Referenser

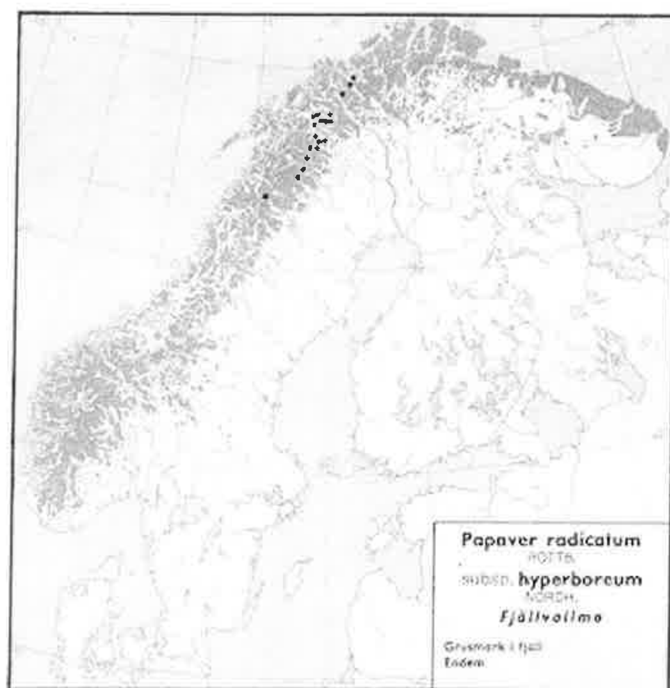
Papaver radicatum
ROTTB.
subsp. hyperboreum
NORDH.
Fjällvallmo
Grusmark i fjäll
Endem

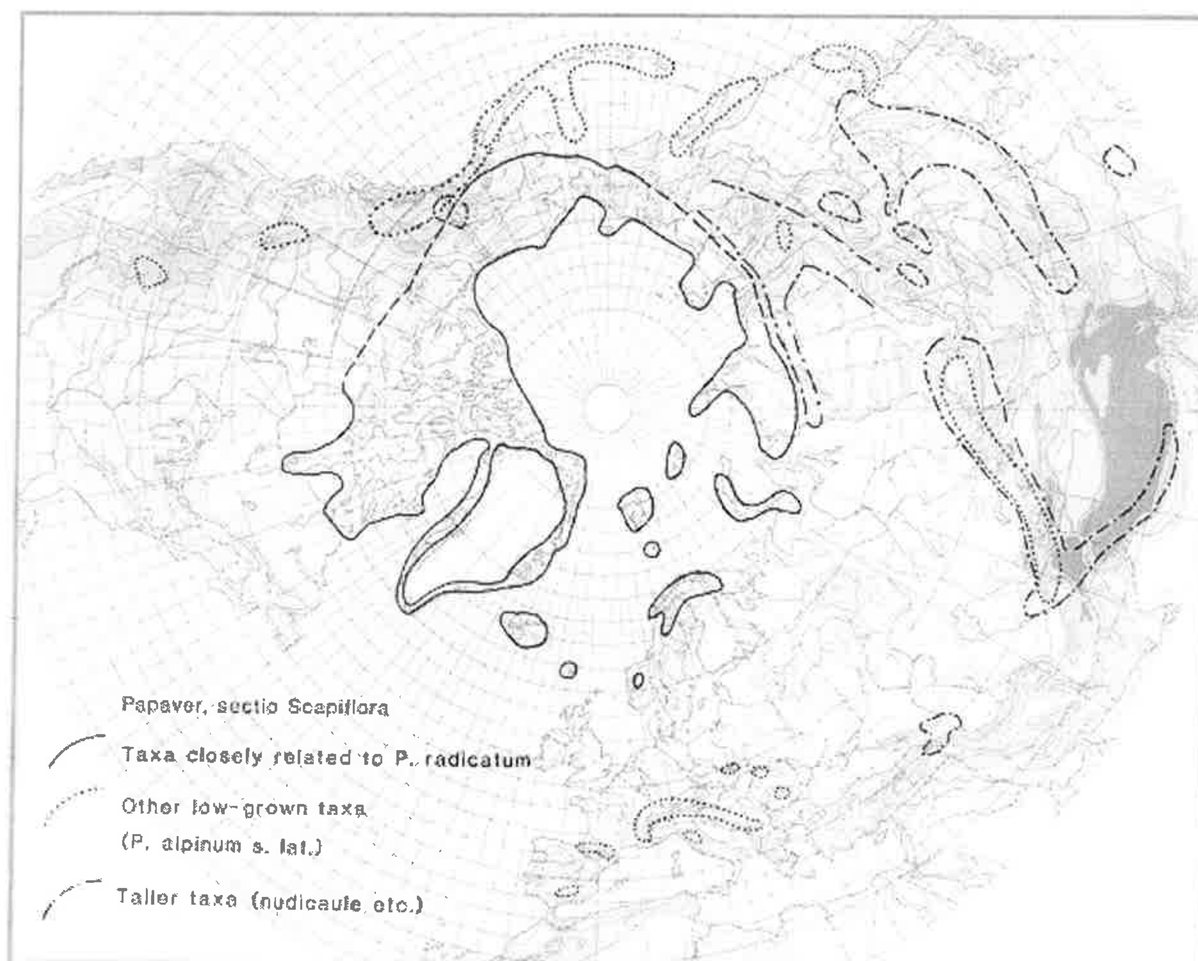
Papaver, sectio Scapiflora
Taxa closely related to P. radicatum
Other low-grown taxa
(P. alpinum s. lat.)
Taller taxa (nudicaule etc.)

Den virtuella floran

Jättevallmo

Papaver pseudoorientale (Fedde) Medw.

Vetenskapliga synonym: *P. bracteatum* auct., *P. orientale* auct.

Oriental Poppy

Beskrivning. Jättevallmo är en storväxt, flerårig ört. Stjälken är hårig och kan bli omkring en meter hög. Bladen är djupt parflikiga och tydligt borsthåriga, de flesta sitter samlade i rosett vid basen men några sitter strödda på stjälken. Jättevallmo blommar i juni-juli, blommorna blir drygt en decimeter breda och har vanligen rödoranga kronblad med en svartlila fläck vid basen. Odlade sorter kan ha vita eller rosa kronblad. Blommorna saknar ofta flikiga stödblad men kan ibland omges av ett par sådana. Foderbladen är oftast tre, de är stora och breda men faller av tidigt. Ståndarna är svartvioletta med violetta knappar och pistillen har talrika märkesstrålar. Fruktkapseln är kal, tre till fyra centimeter lång, och till formen brett omvänt äggrund.
Genom att vara flerårig skiljs jättevallmo från alla de inhemska rödblommiga arterna och kännetecknas av sina stora blommor med svartlila fläck vid basen av kronbladen. Ett par snarlika arter odlas, orientvallmo (*P. orientale*) som skiljs genom mindre fruktkapsel och kronblad utan mörk fläck vid basen, och mörk jättevallmo (*P. bracteatum*) som liksom orientvallmo har enfärgade kronblad men som har blommor vilka omges av ett par flikiga stödblad.

Utbredning. Jättevallmo förekommer naturaliserad på kulturmark i Sydsverige, i vägkanter, på banvallar och i anslutning till bebyggelse. Arten härstammar från Turkiet och Kaukasus.

Anvädning. Jättevallmo odlas ofta som prydnadsväxt i trädgårdar där den med tiden kan bilda stora bestånd. Förutom vildtypen saluförs ett par förädlade namnsorter i handeln, till exempel den vitblommiga sorten 'Perry's white'.

Etymologi. Artnamnet *pseudoorientale* betyder 'falsk orientvallmo' och kommer av latinets *pseudo-* (falsk), samt *orientale* som är artepitetet i det vetenskapliga namnet på arten orientvallmo (*P. orientale*).

Familj: Papaveraceae
Släkte: Papaver

I Riksmuseets samlingar

Innehållsförteckning

Referenser

Den virtuella floran

Den virtuella floran

Kornvallmo

Papaver rhoeas L.

Vetenskapliga synonym: *P. strigosum* (Boenn.) Schur

Kornvalmue Korn-Valmue Silkkiunikko Common Poppy Klatsch-Mohn

Beskrivning. Kornvallmo är ettårig, kan bli bli upp till åtta decimeter hög, och är kanske den vackraste av våra ogräs med sina stora röda blommor. Blomskaft och stjälkar är klädda med styva utåtriktade hår och även de flikiga bladen är borsthåriga. Kornvallmo blommar från juni till augusti med vanligen klarröda blommor. Blomknopparna är tilltryckt eller utspärrat håriga. Kronbladen är breda och har ibland en svart fläck nertill, odlade former kan variera i blomfärg från vitt, rosa till rött. Märkesskivan är platt med ett tiotal märkesstrålar, och är något bredare än den nästan klotrunda, kala kapseln.

De andra rödblommiga ettåriga vallmoarterna, rågvallmo (*P. dubium*) och spikvallmo (*P. argemone*), har mindre blommor, avlånga klubbformade kapslar, samt märkesskivor som är lika breda som kapseln och har färre märkesstrålar.

Utbredning. Kornvallmo är vanlig i Skåne och på Öland och Gotland, men den förekommer också sällsynt i andra delar av Syd- och Mellansverige. Den växer som ogräs på odlad jord, men även på ruderatmark och i vägkanter. **Första fynduppgift** publicerades på 1600-talet, men arten är känd redan under medeltiden (Nordstedt 1920).

Användning. Kornvallmo odlas ofta och har då stor variation i blomfärgen i nyanser från vitt till rosa, bland de odlade är även former med dubbla blommor vanliga. Redan Nyman (1867) omtalar att den ofta växer "nära bostäder emedan den odlas mycket som prydnadsväxt".

Etymologi. Artnamnet *rhoeas* kommer av grekiskans *rhoias* som var namn på en vallmo hos Theofrastos, 300 f. Kr.

Familj: Papaveraceae
Släkte: Papaver

Norden

Norra halvklotet

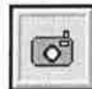 Bildgalleri

I Riksmuseets samlingar

Innehållsförteckning

Referenser

Den virtuella floran

Den virtuella floran

Laestadiusvallmo

Papaver laestadianum (Nordh.) Nordh.

Svenska synonym: Laestadius vallmo, pältsavallmo

Læstadiusvalmue Læstadius' Valmue

Beskrivning. Laestadiusvallmo är en lågväxt, flerårig ört som har blekgula blommor och kan bli nästan två decimeter hög. Bladen sitter i basala tuvor, de är tätt gulhåriga och djupt flikiga. Blomstängeln är utspärrat hårig och saknar blad. Laestadiusvallmo blommar i juli-augusti. Blommorna har blekgula kronblad och ståndare som är kortare eller lika långa som fruktämnet. Fruktkapseln är klädd med styva svarta hår och är vanligen bara en centimeter lång. Arten ingår i artkomplexet kring fjällvallmo (*P. radicatum*) och den beskrevs först som en underart av denna. Fjällvallmokomplexet har ofta ansetts bestå av ett antal egna arter, men idag betraktas de flesta som underarter av fjällvallmo. Laestadiusvallmo erkänns dock alltjämt som en från fjällvallmo skild art.
Arten fjällvallmo (*P. radicatum*) skiljs genom ljushårig fruktkapsel som är mer än en centimeter lång.

Utbredning. Laestadiusvallmo är mycket sällsynt och växer på kalkrika grusmarker på högfjäll i norra Torne Lappmark.
Första fynduppgift är från Torne Lappmark där den hittades år 1859 av Carl Petter Laestadius, vilket omtalas i hans avhandling *Bidrag till kännedomen om växtligheten i Torneå Lappmark* (1860). Rolf Nordhagen, som var den som beskrev den som en egen art, påpekar i artikeln *Bidrag til fjellet Pältsas flora* (Botaniska Notiser 1939: 691-700) att det äldsta kända fyndet är från Norge där den hittades redan år 1832 av Lars Levi Laestadius. Lars Levis och hans brorson Carl Petters insamlingar finns bevarade i Naturhistoriska riksmuseets samlingar och de aktuella exemplaren kan studeras i artens bildgalleri.

Etymologi. Artnamnet *laestadianum* hedrar prästen och botanisten Lars Levi Laestadius (1800-1861) som var den som först hittade arten.

Familj: Papaveraceae
Släkte: Papaver

Norden

Fridlyst

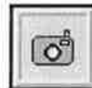
Bildgalleri

I Riksmuseets samlingar

Innehållsförteckning

Den virtuella floran

Den virtuella floran

Opievallmo

Papaver somniferum L.

Svenska synonym: opiumvallmo

Opiumvalmue Opium-Valmue Oopiumiunikko Opium Poppy Schlaf-Mohn

Beskrivning. Opievallmo är en kal, medelstor till högväxt, ettårig ört som kan bli upp till åtta decimeter hög. Stjälken är upprätt och har strödda, halvt stjälkomfattande, djupt parflikiga blad som är blågröna och nästan kålartade. Opievallmo blommar i juni-juli. Blommorna är stora, upp till en decimeter breda, och varierar i färg från vitt, rosa, violett till rött eller purpur, vanligen har kronbladen en svart fläck vid basen.

Ibland påträffas också exemplar med fyllda blommor. Frukten är en stor, klotrund till äggformig, kal kapsel med åtta till tolv märkesstrålar. Fröna är njurformade, vita, blåaktiga eller svarta. Opievallmo karaktäriseras av kala blågröna blad och stora, vanligen violetta blommor, den kan inte förväxlas med de andra arterna i släktet vallmor (*Papaver*).

Utbredning. Opievallmo är en odlad art som ibland påträffas tillfälligt förvildad i närheten av bebyggelse, ofta på ruderatmark. **Första fynduppgift** som förvildad är från Varberg, Halland och publicerades 1818, men arten var känd redan under medeltiden (Nordstedt 1920).

Användning. Ur mjölksaft från opievallmons kapslar har man i Asien sedan mycket lång tid framställt råopium, vilket använts både som smärtstillande medel men också som drog. Mjölksaften innehåller flera alkaloider med medicinsk användning, som morfin, kodein och noskapin. Vallmofrö används till att krydda matbröd, fröna är oljerika och har också utnyttjats för framställning av olja. Den odlas kommersiellt i liten skala, men också som ettårig rabattväxt. I Sverige odlas förädlade former av opievallmo med mycket låga halter av alkaloider.

Etymologi. Artnamnet *somniferum* kommer av latinets *somnus* (sömn) och *ferre* (bära), namnet betyder sömnbringande.

Familj: Papaveraceae
Släkte: Papaver

Mat och krydda

Bildgalleri

I Riksmuseets samlingar

Innehållsförteckning

Referenser

"Då Ceres sörjde förlusten af sin dotter Prosperina, som blifvit henne frånröfvad af Pluto, skapade hon vallmoblomman, i hvars sömngifvande förmåga hon sökte lindring och glömska för sin sorg. Morpheus (Somnus), sömnens gud, framställdes också alltid omgifven af vallmo och detta är mer än en legend, då just ur vallmoblommans fröhus, förträdesvis den hvita vallmon, man får opium. Fröna själfva äro emellertid oskadliga, till och med ätbara och användes redan på romarnas tid."

Ur *Från gamla trädgårdsland* av Ida Sager (1910)

Den virtuella floran

Rågvallmo

Papaver dubium L.

Svenska synonym: vanlig rågvallmo (ssp. *dubium*), blodvallmo (ssp. *lecoqii*)

Brakkvalmue Gærde-Valmue Ruisunikko Long-headed Poppy Saat-Mohn

Beskrivning. Rågvallmo är en ettårig vallmo som kan bli upp till sex decimeter hög och har rödaktiga blommor och tilltryckt håriga blomskaft. Stjälken är vanligen utspärrat hårig nertill. Bladen är en eller två gånger parflikiga, de övre är oskaftade eller kort skaftade. Rågvallmo blommar från juni till augusti. Kronbladen är gulröda till tegelröda och har ibland en svart fläck vid basen. Fruktkapseln är kal och avlångt klubbformad, minst dubbelt så lång som bred, och har en märkesskiva som är lika bred som kapseln. Märkesskivan har vanligen sex till nio märkesstrålar. I Sverige förekommer två underarter av rågvallmo, vanlig rågvallmo (ssp. *dubium*) och blodvallmo (ssp. *lecoqii* (Lamotte) Syme). Vanlig rågvallmo (ssp. *dubium*) har vit mjölksaft som blir brun eller svart när den torkar, samt tegelröda kronblad som är bredare än långa och vanligen saknar svart fläck vid basen. Blodvallmo (ssp. *lecoqii*) har mjölksaft som först är gul eller gulnande men som blir röd när den torkat, smalare gulröda kronblad som är längre än breda och vanligen har en svart fläck vid basen, samt smalare bladflikar.

Hos de andra rödblommiga, ettåriga vallmoarterna är fruktkapseln antingen kal och rund som hos kornvallmo (*P. rhoeas*), eller avlång med styva hår som hos spikvallmo (*P. argemone*).

Utbredning. Rågvallmo är vanlig i Sydsverige och på Öland och Gotland, men förekommer också sparsamt upp i Mellansverige. Den växer vanligen på odlad mark eller ruderatmark. **Första fynduppgift** publicerades 1753 då Linné omtalar den som svensk, men arten är känd sedan medeltiden (Nordstedt 1920).

Etymologi. Artnamnet *dubium* är latin och betyder tvivelaktig, dubiös.

Familj: Papaveraceae
Släkte: Papaver

Norden

Norra halvklotet

Bildgalleri

I Riksmuseets samlingar

Innehållsförteckning

Referenser

Den virtuella floran

Den virtuella floran

Sibirisk vallmo

Papaver croceum Ledeb.

Vetenskapliga synonym: *P. nudicaule* auct.

Sibirvalmue Sibirisk Valmue Siperianunikko Garðasól Iceland Poppy

Beskrivning. Sibirisk vallmo är en tuvad gleshårig, något blågrön ört som kan bli omkring en halv meter hög. Arten är flerårig men är vanligen kortlivad. Stjälkarna är bladlösa och har en ensam toppställd blomma. Bladen är parflikiga, gleshåriga, något blågröna och sitter samlade i en rosett vid basen av stjälken. Sibirisk vallmo blommar från juni till augusti, blommorna är vita, gula eller orange och omkring fem centimeter i diameter. Ståndarna är talrika och längre än fruktämnet. Fruktkapseln är avlång och hårig.
Sibirisk vallmo kan genom sin blomfärg inte förväxlas med andra arter. De sällsynta vilda arterna fjällvallmo (*P. radicatum*) och laestadiusvallmo (*P. laestadianum*) är till alla delar mindre och har blekgula blommor, vanligen tätt håriga blad, samt ståndare som är kortare eller lika långa som fruktämnet.

Utbredning. Sibirisk vallmo är en odlad art som ibland påträffas förvildad på grusig mark, som vägkanter och järnvägsbankar. **Första fynduppgift** som förvildad är från Jämtland och publicerades 1884 (Hylander 1971).

Användning. Sibirisk vallmo odlas som prydnadsväxt och är också en bra snittblomma. Flera olika namnsorter förekommer i handeln, bland annat med rosa och röda blommor.

Etymologi. Artnamnet *croceum* kommer av latinets *croceus* (saffransgul) och syftar på blomfärgen.

Familj: Papaveraceae
Släkte: Papaver

I Riksmuseets samlingar

Innehållsförteckning

Referenser

Den virtuella floran

http://linnaeus.nrm.se/flora/di/papavera/papav/papacro.html
Senaste uppdatering: 30 mars 1999
Ansvarig för denna sida: Arne Anderberg

Den virtuella floran

Spikvallmo

Papaver argemone L.

Klubbevallmue Kølle-Valmue Hietaunikko Prickly Poppy Sand-Mohn

Beskrivning. Spikvallmo är en ettårig vallmo som utmärks av sina röda, ganska smala kronblad och borsthåriga kapsel. Den är vanligen liten och späd , bara upp till fyra decimeter hög, och har styv tilltryckt behåring. Stjälken är upprätt och har strödda, en till två gånger parflikiga blad. Spikvallmo blommar från maj till juli. Blomknopparna är kala eller glest håriga. De fyra kronbladen är rödorange med en svart fläck vid basen och den välvda märkesskivan har vanligen bara fyra till sex märkesstrålar. Fruktkapslarna är något kantiga, långsmala och borsthåriga, sällsynt förekommer också exemplar med kala kapslar.

Spikvallmo skiljs från rågvallmo (*P. dubium*) och kornvallmo (*P. rhoeas*) genom att de senare har kala fruktämnen och kapslar med nästan platt märkesskiva och många märkesstrålar.

Utbredning. Spikvallmo är vanlig i Skåne och på Öland och Gotland, men den förekommer också sällsynt i andra delar av Syd- och Mellansverige. Den växer som ogräs på öppen jord, till exempel i åkrar, vägkanter och på ruderatmarker. **Första fynduppgift** är från Lund i Skåne och publicerades 1744 (Nordstedt 1920).

Etymologi. Artnamnet *argemone* var ett grekiskt namn på en vallmo hos Dioskorides. Namnet används också som vetenskapligt namn på släktet taggvallmor (*Argemone*).

Familj: Papaveraceae
Släkte: Papaver

Norden

Norra halvklotet

Bildgalleri

I Riksmuseets samlingar

Innehållsförteckning

Referenser

Den virtuella floran

http://linnaeus.nrm.se/flora/di/papavera/papav/papaarg.html
Senaste uppdatering: 30 mars 1999
Ansvarig för denna sida: Arne Anderberg

BILAGA 2

Ekonomisk redovisning för den virtuella floran

	Summa	Förv.avgift	Nettobidrag	Bokförda kostnader	Saldo
1996	400.000	60.000	340.000	0,00	340.000,00
1997	600.000	90.000	510.000	280.332,48	569.667,52
1998	200.000	30.000	170.000	302.278,22	437.389,30
1999	0	0	0	328.678,37	108.710,93
2000	0	0	0	87.070,95	21.639,98
Σ	1.200.000	180.000	1.020.000	998.360,02	21.639,98

	1997	1998	1999	2000	Σ
Löner inkl. avgifter	255.952,44	279.446,13	304.221,87	86.176,55	925.796,99
Förbrukningsmatr.	24.380,04	22.832,09	18.426,33	894,40	66.532,86
Reparation	0,00	0,00	6.030,17	0,00	6.030,17
Σ	280.332,48	302.278,22	328.678,37	87.070,95	998.360,02

BILAGA 3

Den virtuella floran

Årsstatistik

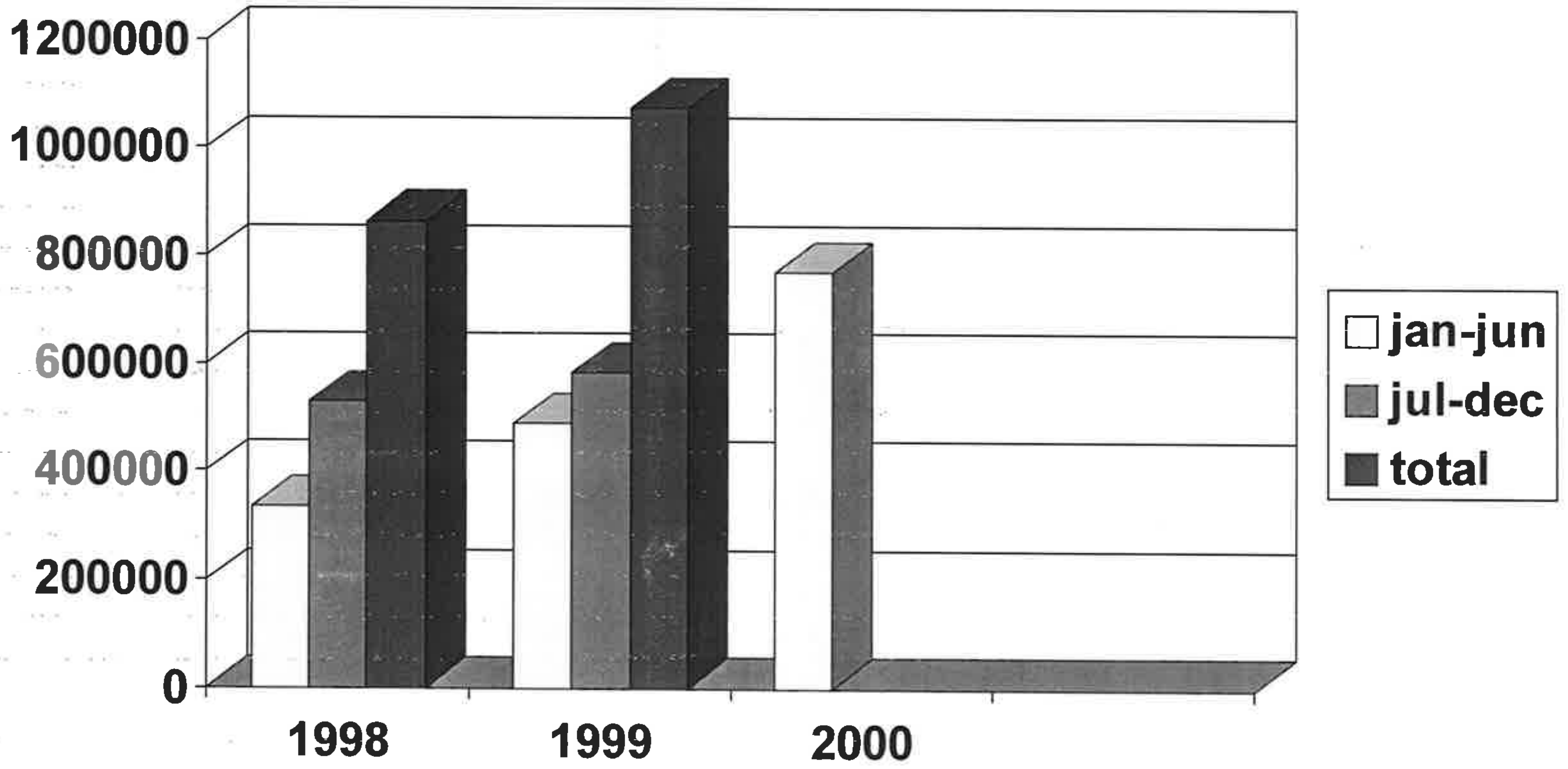

Den virtuella floran

antal besökta sidor per månad 1998-2000

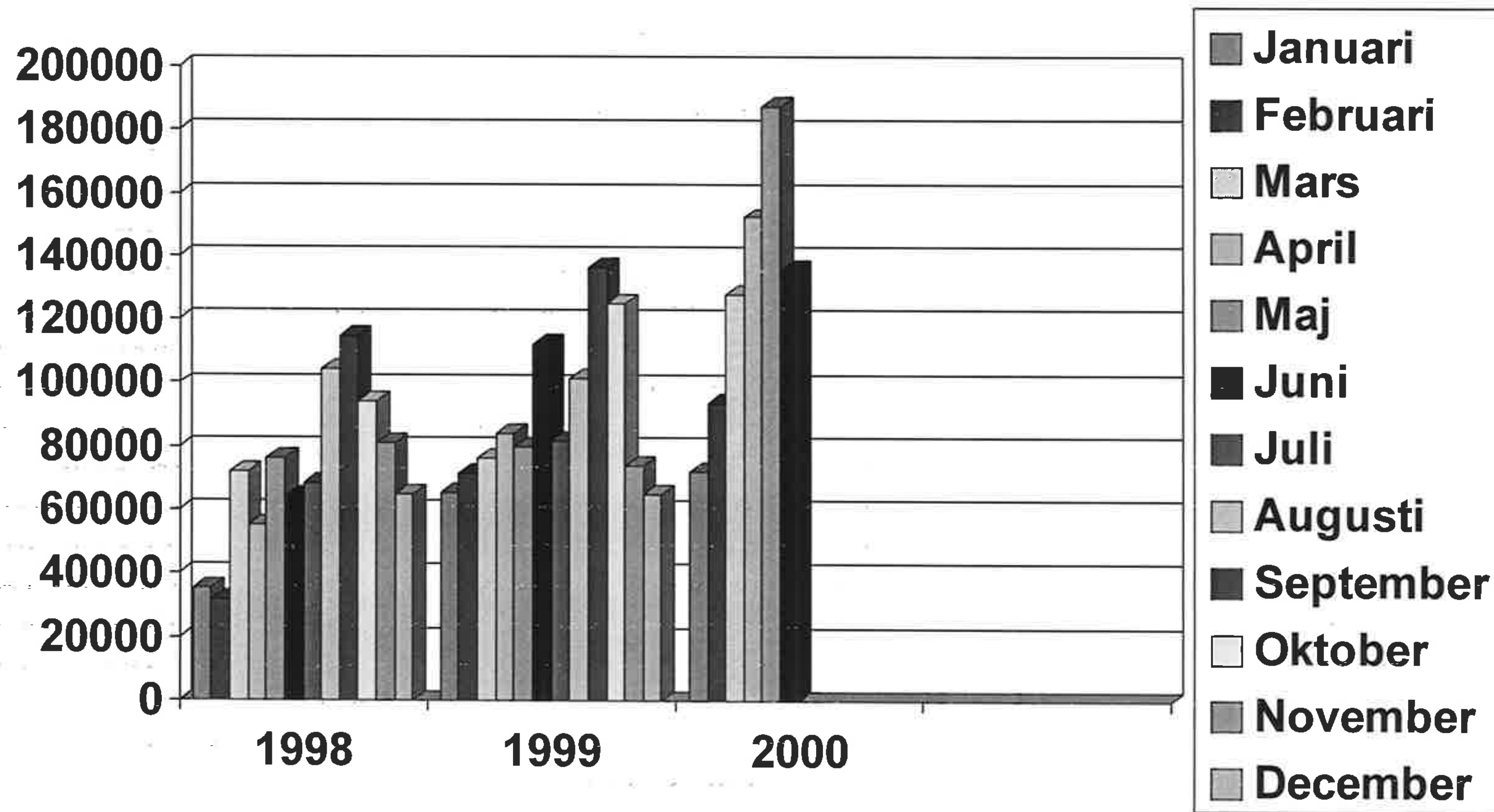

EXEMPEL PÅ BREV FRÅN ANVÄNDARE

BILAGA 4

Arne Anderberg

Från: Jenny Svensgård <huskultur@swipnet.se>
Till: arne.anderberg@nrm.se
Ämne: tack!
Datum: den 21 januari 1998 19:52

Hej! Och tack för en underbar hemsida! Vilken glädje det var att sitta och titta och bläddra och hitta sådant jag inte visste om.
MVH Jenny

Från: Jakob Carlstrom <jakobc@docs.uu.se>
Till: arne.anderberg@nrm.se <arne.anderberg@nrm.se>
Datum: den 25 november 1998 11:08
Ämne: Den virtuella floran

En lysande populärvetenskaplig insats! Välskrivna texter på rätt nivå, bra bilder, lättillgänglig, upplagd på en snabb server, med växternas nytta beskriven i bästa linneanska anda. Fortsätt det goda arbetet!

Jag skulle önska att man kunde söka växter på hela den beskrivande texten. Exempelvis skulle jag då söka på ordet "öl", för att hitta växter som använts som ölkrydda.

När HTML börjar understödja doft måste ni naturligtvis också vara tidigt ute och lägga in doftexempel för blommorna ;-)

Jakob Carlström
intresserad

Anna-Lena Anderberg

Från: Arne Anderberg <arne.anderberg@nrm.se>
Till: annaande@nrm.se
Ämne: VB: Fantastisk Side !! Bravo !
Datum: den 16 april 1999 14:14

-----Ursprungligt meddelande-----
Från: 5JL@sns.dk <5JL@sns.dk>
Till: arne.anderberg@nrm.se <arne.anderberg@nrm.se>
Datum: den 16 april 1999 10:02
Ämne: Fantastisk Side !! Bravo !

>Det er under alle omstændigheder den fineste webside jeg har oplevet på
>nettet! I på Svenska Riksmuseum skal have tusind tak for dette ufatteligt
>suveræne initiativ ! Tusind tak !
>Med Venlig Hilsen
>Jakob Lausen
>Skov- og Naturstyrelsen
>Danmark
>
>

Från: Arne Anderberg <arne.anderberg@nrm.se>
Till: annaande@nrm.se
Ämne: VB: Tack, från Peter Wiking
Datum: den 9 juli 1999 15:07

Från: peter.wiking@gamma.telenordia.se
Till: arne.anderberg@nrm.se
Ämne: Tack, från Peter Wiking
Datum: den 26 juni 1999 11:34

Arne. Som fågelskådare kan jag bara önska i min aftonbön att IT nyttjas så skickligt, genomtänkt, klokt, snyggt och genomgripande utfört som det jag nyss plöjt på skärmen i form av sveriges flora. Grattis och fortsätt, vilket hästjobb men så fint och skickligt genomfört. Det väcker helt enkelt intresset till liv. får väl sluta med fåglarna efter 40 år och börja om med växterna. det ska bli njutsamt att i vinter sitte med dessa sidor och dofta sig fram och kryssa sig fram mellan kunskapsportarna. Tack säger jag!!!

Från: Arne Anderberg <arne.anderberg@nrm.se>
Till: annaande@nrm.se
Ämne: VB: A complement
Datum: den 10 augusti 1999 10:17

> Från: Craib <gearhead@snet.net>
> Till: arne.anderberg@nrm.se
> Ämne: A complement
> Datum: den 5 augusti 1999 13:04
>
> Dear sir,
> Yesterday I wrote to say how very happy I was to have discovered your
> historical collections. Today I write to complement your Virtuella
> Floran. It is such a well designed site that I have been using it
> easily and researching a few things with good results without being able
> to read Swedish. It is an outstanding example of good design.
> Thank you very much!
> Emma Craib
>
> elementary school art teacher
> Connecticut USA
>

Från: Arne Anderberg <arne.anderberg@nrm.se>
Till: annaande@nrm.se
Ämne: VB: Virtuella Floran
Datum: den 23 augusti 1999 09:53

Från: L-O Nilsson <lars-olof.n@telia.com>
Till: arne.anderberg@nrm.se
Ämne: Virtuella Floran
Datum: den 22 augusti 1999 00:17

Hej!

Ville bara skicka en rad och tacka för den fantastiska Virtuella Floran!
Här har du och dina medarbetare lyckats utforma en mycket användbar internet-tjänst!

Jag är en av dessa naturintresserade, som inte ägnat botaniken något mer systematiskt studium, men som mer eller mindre regelbundet kommer hem med en växt jag vill veta mer om. Här har jag funnit att den Virtuella Floran utgör ett mycket bra komplement till bokfloran genom de vackra bilderna, som också underlättar identifieringen. Jag uppskattar även texterna med historik och användning, förutom de utmärkta beskrivningarna. Att floran är tillgänglig gratis och utan krav på abonnemang, medlemskap osv gör ju det hela fullkomligt!

Ett högljutt bifall och hjärtligt tack!!!
mvh

Lars-Olof Nilsson

Örebro

Från: Chris Spyra <chris.spyra@csa-international.org>
Till: 'arne.anderberg@nrm.se'
Ämne: Den Virtuella floran
Datum: den 12 januari 2000 13:45

Dear Sir,

I know that your site was not created for me but I am taking the liberty of using it from time to time since I stumbled upon it.
Excellent site, fantastic pictures: close-ups by you and very artistic landscapes by Anna-Lena.
I have some difficulties with the language but I can understand enough for what I want to know.
Thank you.

Chris Spyra
CSA International
Metrology
Chris.Spyra@CSA-International.org

P.S.Your last update changing the cover flower put your last update to December 2000, did you notice.
Chris

Från: Michael Kleih <michael.kleih@jrc.it>
Till: arne.anderberg@nrm.se
Ämne: Den virtuella flora
Datum: den 23 mars 2000 12:21

Hallo,

your site "Den virtuella flora" is really wonderull, I think it is one of the best and most rich of this type on the Internet, compliments! Only it's a pitty that I don't understand anything, since I don't speak swedish...

Euer Site "Den virtuella flora" ist wirklich toll, es ist wohl einer der schoensten dieser Art und sehr reich an Informationen, Komplimente !
Das einzige was schade ist, dass es in schedisch ist und ich leider kein Schwedisch verstehe...

Viele Gruesse,
Michael

Arne Anderberg

Från: "Nina Martola" <nina.martola@domlang.fi>
Till: <arne.anderberg@nrm.se>
Skickat: den 3 juni 2000 14:07
Ämne: virtuella floran

Hej!

Jag använder den virtuella floran mycket och har haft stort utbyte av den. Det är lätt att hitta växter man redan vet namnet på och så är det roligt att på ett enkelt sätt kunna kolla växtnamn på olika språk.

Jag råkade upptäcka ett fel alldeles nyss. Ekorrbär heter Oravanmarja på finska (en direkt motsvarighet till det svenska namnet), inte -maja.
Ett r har alltså fallit bort.

Vänliga hälsningar

Nina Martola

Arne Anderberg

Från: "Kjell Bergqvist" <sm0fob@telia.com>
Till: <arne.anderberg@nrm.se>
Skickat: den 4 juni 2000 09:15
Ämne: Virtuella Floran

Hej

Jag vill bara sända mina komplimanger till skaparen av den väldigt fina och innehållsrika resurs som den virtuella floran är! Jag fick tips om den i Aftonbladets IT-bilaga av den 26 maj.

Om Du vill se några nytagna fotos av vårblommor i Sandemars Naturreservat så kan Du klicka dig till min hemsida http://w1.850.telia.com/~u85003229/naturegallery.htm . Hoppas att de är lika njutbara för Dina ögon liksom för mina.

Med de allra bästa hälsningar

Kjell Bergqvist

EXEMPEL PÅ "TIDNINGSKLIPP" BILAGA 5

Jakt & Jägare 6 1999

MAGASIN

Jakten på Internet (7)

Att "internätet" är en enorm källa att ösa ur har säkert ni internetanvändare upptäckt. Förutom rent informativa kunskaper så kan man utföra saker som annars är förenat med kö och väntan. Till exempel bankbesök, mycket bankaffärer kan skötas över nätet numera. Då spar du tid du kan spendera på skjutbanan istället. Du kan även få fatt i regler med blixtens hastighet (nåja, men det går fortare än posten), om allt fungerar som det är tänkt.

Vi har besökt Svenska Sportskytteförbundets sida, där finns möjlighet att ladda hem tekniska regler för skyttegrenar. Mitt försök att ladda hem filen som uppgavs vara i .pdf-format lyckades inte. Jag fick hem filen men den hade inte .pdf ändelse. Varför vet jag inte. Jag kunde trots det öppna och läsa filen med reglerna.

Vi går nu in i den förberedande säsongen när det gäller jakten. Vi (borde i alla fall) tänka på träning, passröjning och iordningställande av skjutplatser. Kanske nya jakttorn? Du som inte har tid/lust att bygga torn sneglar kanske på de som går att köpa. W-O Tornet fångade mitt intresse eftersom det faktiskt var mönsterskyddat hos patent och registreringsverket. Beskrivning på mått och vikt finns på websiten. Dock hittar jag inget pris! Svagt men inte ovanligt!
http://www.tidaenergi.se/

När vi ändå är inne på jakttorn så hittade jag ett företag som också säljer torn, fast tillverkad i metallrör. Även hundgårdsmateriel fanns att hitta på denna site. Vad gäller tornen så finns även här data på höjd och vikt. Men hör och häpna, här finns även priser! Mycket bra!
http://www.virserums-smides.se/jakttorn.htm

På siten med namnet www.skytte.nu så borde man hitta intressanta saker resonerade jag. Tydligen är siten ganska ny. Tanken är att bli en samlingsplats där vi, skyttar, anmäler arrangemang och resultat. Idén är bra. Sedan hänger det på responsen om det fungerar.
http://www.skytte.nu

Genom att "slå" på en växts namn får man bild och beskrivning på den. Mycket bra sida.

Sportskytteförbundet har en väl designad och trevlig sida under uppbyggnad som när den är klar troligen blir mycket intressant. Bra bilder och informativ text kanske kan marknadsföra oss till den ickeskjutande omvärlden. Som jag skrev i texten i inledningen så kan man hämta hem regler för olika skyttegrenar i .pdf-format. Filen hade inte rätt ändelse men den fungerade ändå.
http://www.sportskytte.se/

Bågjakten har varit ett hett ämne de senaste åren. Den som vill veta mer om bågjakten här i Sverige gör klokt i att besöka bågjägarnas förbund. Där kan man läsa om kraven på blivande bågjägare.
http://home.swipnet.se/sbjf/index/index.htm

För den naturintresserade, och bland oss jägare bör det finnas många sådana, finns en site där vår flora finns presenterad. Faktum är att den är till och med sökbar. Man kan söka på arters namn och på vad de vanligtvis kallas. Mycket välarbetad site.
http://linnaeus.nrm.se/flora/welcome.html

Söker du på ordet sportfiskeguiden så är chansen stor att du skall hitta till en intressant sida med samma namn. På den sidan hittar du en stor vägvisare som leder dig till en rad avdelningar. Bland annat kan du leta efter fiskevatten och även se vilka arter du kan fånga där. Informativ sida med "rent" upplägg.
http://www.cinclusc.com/spfguide/index.htm

Jonny Andersson

När man på internetsiten hittar orden typkontrollerat jakttorn blir jag nyfiken. Fast det är svagt att inte ha med priset på en produkt!

Vägvisaren leder dig till de olika avdelningar på websiten, snyggt och lättanvänt.

Ny hemsida

JRF har fått en ny hemsida: www.jagarnas-riksforbund.com

SPEL

PEGS
http://scv.bu.edu/htbin/pegs
●●●●●●●●

NY Det här är ett interaktivt spel som är rätt så roligt att utöva när man väl har fått kläm på hur det fungerar. Kräver en del tankearbete. Glöm inte bort att det är de blå kvadraterna som är dina spelpjäser.

ALL MIXED UP
http://www.allmixedup.com/
●●●●●●

NY Under den här webbadressen hittar du sex olika interaktiva spel varav alla om sanningen ska fram inte är helt lyckade alla gånger. Men de är hur som helst rätt kul att spela, även om det motstånd speldatorn erbjuder inte är det allra bästa. Bra för barn i vuxens sällskap.

http://www.allmixedup.com/

LYCOS GAMES
http://playsite.lycos.com/
●●●●●●●

Lycos erbjuder i likhet med bland annat Yahoo och Microsoft spelsajter på Internet. Här kan du utöva brädspel som schack, backgammon och dam samt några olika typer av kortspel mot andra uppkopplade användare. Funktionen Buddies talar om när någon av dina kompisar är uppkopplad.

MUUMIPAPAN POJAN KOSTO
http://www.helsinki.fi/~pauronen/muumit/peli.html
●●●●●●●

En finskspråkig sajt som utan problem kan användas även av svensktalande. För att komma rätt klickar du helt enkelt ett par gånger på skärmbilden. Din uppgift är att i Muminpappans gestalt spöa upp Sniff så gott det går. Risken är dock att du själv åker på stryk.

LUFFARSCHACK
http://www2.te.hik.se/~jh11ab/star.html
●●●●●●●

En mycket svårslagen och mycket välproducerad luffarschackdator hittar du här. Enligt statistiken på sajten finns det faktiskt folk som har lyckats klå den. Undrar just hur det gick till.

MODELLFLYG

GIMO-ROSLAGEN MODELLFLYGARE
http://surf.to/afo
●●●●●●●

Du som är intresserad av att tävla med modellflygplan kan på den här sajten bland annat lära dig vilka olika tävlingsklasser det finns inom disciplinen. Här hittar du även fina bilder på modellflygplan. Bra tips och länkar för nybörjare.

AKVARIEFISKAR

AKVARIE
http://home4.swipnet.se/~w-47337/akvarie/
●●●●●●●●

Här hittar du information om och en del bilder på olika arter av akvariefiskar, däribland ciklider, tetror, malar och killier. Dessutom genomgång och beskrivning av vanliga akvarieväxter. Under den anspråkslösa rubriken »Allmänt« hittar du det mesta av vad du behöver veta om akvarier. Mycket bra länkar.

DIVERSE

DEN VIRTUELLA FLORAN
http://linnaeus.nrm.se/flora/
●●●●●●●●●

NY En fantastisk skapelse i regi av Naturhistoriska riksmuseet som syftar till att sprida kunskaper om svenska växter. Här hittar du beskrivningar av och bilder på allt ifrån kryddväxter till olika slags träd och större buskar. Visste du att sileshåren är en av de få familjerna köttätande växter i Sverige?

http://linnaeus.nrm.se/flora/

THE ENGLISH PHYSITIAN
http://www.med.yale.edu/library/historical/culpeper/culpeper.htm
●●●●●●●●

Här hittar du den legendariske engelske läkarens Nicholas Culpepers mest betydande arbeten. På den vackraste 1600-talsengelska kan du inhämta tips om hur du plockar, bereder och använder olika växter och örter i naturen. För att få någon riktig nytta av sidorna behöver du dock en bra engelsk-svensk ordbok.

http://home4.swipnet.se/~w-41633/olivhorna/index.htm

MATLAGNING

CHRISTERS OLIVHÖRNA
http://home4.swipnet.se/~w-41633/olivhorna/index.htm
●●●●●●●●

NY Vill du lära dig mer om vilka typer av olivolja det finns och hur du bäst använder dem finns det få ställen som överträffar den här sajten. Enda skavanken är den emellanåt plågsamt lilla teckenstorleken. Här hittar du även recept på en del klassiska italienska maträtter.

WILLYS OCH LUKAS HOPKOK AV RECEPT
http://teknik.mosesson.educ.goteborg.se/hexkittl/
●●●●●●●

NY Är du ute efter recept på maträtter från olika delar av världen från Spanien till Indien är det här ett bra ställe att utforska. Lokalisera recept utifrån antingen ingredienser, namn eller kategori. Två olika recept på gazpacho ingår.

STORA VEGANKOKBOKEN
http://www.algonet.se/~birran/veg/page8.html
●●●●●●●●

NY Med siktet inställt på alla svenska veganer har Jonas Norberg lagt upp hundratals recept på mat av det här slaget på sin hemsida. Vettig uppdelning i kategorier med olika slags mat gör det ganska lätt att hitta. Receptet på kolakakor låter smått oemotståndligt.

RALPHS KOKBOK
http://home5.swipnet.se/~w-57250/
●●●●●●●●

NY På Ralph Wetterbergs sajt hittar du en mycket ambitiös samling matrecept indelade i kategorier som soppor, fisk och skaldjur samt efterrätter. Bra initiativ att lista nyheter i kokboken efter datum. Även drinkrecept som daiquiri, margarita och caipirinha ingår.

FRIMÄRKSSAMLING

FILATELIA – POST GREENLAND
http://www.greenland-guide.gl/filatelia/
●●●●●●●●

På den här sajten kan du hitta bilder av olika grönländska frimärken som har utgivits de senaste åren. Härifrån går det även att beställa prenumerationer på samt läsa de senaste nyhetsbreven om grönländska frimärken. Ta en särskild titt på de märken som har valar som motiv, de är inte helt oväntat både snygga och fascinerande.

LÄSARTIPSET!

EFTERLYS DINA STULNA FÖREMÅL PÅ NÄTET
http://www.alert-all.se/
●●●●●●●●●●

Efterlys din stulna båt, bil, smycke, tavla. En mycket bra sajt under uppbyggnad. Mycket bra arbetsredskap för dig som handlar med begagnade föremål, antikvitetshandlare, muséer, polis med flera. En Internets motsvarighet till TV3s Efterlyst.

bg.pettersson@malmomuseer.malmo.se

Vill du också tipsa andra om bra sajter? Skicka din recension, med betyg, länkadress och ditt namn till iw@iwred.idg.se. Skriv Mitt Tips! i ärenderaden (subject).

SVERIGES STÖRSTA MINSTA TIDNING

bilagan

Nr 3/1998

FOTO: MÅRTEN ENGLIN

IT-familjen sparar tid

Sidorna 6–7

Då stänger svensken av mobiltelefonen

Sidorna 8–9

telia

VGV

Hit ringer 51 miljoner om året

– Välkommen till Telia 118. Kristiina.

– Hej! Var sitter du nånstans? Har ni också regn? Inte? Här vräker det ner, så jag sitter inne med ett korsord. Det är faktiskt därför jag ringer. Stad i Småland, sex bokstäver, börjar på K. Vad kan det vara?

De cirka tusen telefonisterna hos Telia Nummerupplysning 07975 och det nya Telia 118 har vant sig vid de mest udda frågor. Intresset kring vädret och kring den ort, där just den telefonisten råkar sitta, är ofta stort.

FOTO: LASSE HEJDENBERG

Kristiina Tapola, 28, kanske svarar när du ringer 118 eller 07975.

UDDA FRÅGOR

Många vet nämligen att telefonisten som svarar kan sitta snudd på var som helst i landet, lite beroende på var man ringer ifrån.

Gällivare, Luleå, Sundsvall, Örebro, Stockholm, Norrköping, Kalmar, Borås, Helsingborg, Kristianstad, Gävle eller Östersund.

51 miljoner samtal per år tar de emot.

Eftersom telefonisten tidigare ofta var en kvinna har de udda frågorna genom åren gärna gällt pannkaksrecept eller tvättråd för att få bort ketchupfläckar.

"BRA MED FAST PRIS"

Kristiina Tapola, 28, är en av rösterna man möter. Hon sitter i Norrköping och har jobbat både med 07975 och den nya Telia 118.

Hon konstaterar:

– Det är många kunder som välkomnar en nummerupplysning till fast pris. De allra flesta vet exakt namn och gatuadress på den de söker. För dom finns nu Telia 118 som kostar åtta kronor per uppgift. De flesta lyckas vi hjälpa, men vid de tillfällen det inte är möjligt bjuder vi på samtalet.

Staden på K i Småland?

Kalmar. ■

Telia 118
Pris: 8 kr per uppgift, fast pris.
Öppet: 07–22

07975
Koppling ingår. Även Gula Sidorna.
Pris vardagar 06–22: 3 kr +11:25 kr/min
Pris övriga dagar: 6 kr + 11:25 kr/min

I dag finns bara två telefonnummer som börjar på 11; larmnumret 112 och Telia 118. De telefonnummer som tidigare började på 11 har fått nya nummer. ■

Vill du veta mer om Nummerupplysningens tjänster ring Telia InfoMedia Respons, telefonnummer 08-634 73 00

Hitta höstens hemsidor

Höst igen. Skolstart? Tillbaka på jobbet? Svamp? Mörka kvällar med pyssel?

Passagen har tagit fram nya bra adresser.

CSN
http://www.csn.se

Söka jobb
http://jobb.amv.se

Adressändring
http://www.adressandring.se

Byta skivor
http://www.swapit.com

Utlandssvenskarnas butik
http://www.butikhemlangtan.m.se

Bostadstips
http://www.varbostad.se

Vetenskapliga nyheter
http://www.eurekalert.org

Evig sommarmusik
http://niceup.com

Byta bil
http://bilweb.passagen.se

Dramaten
http://www.dramaten.se

Virtuell flora
http://linnaeus.nrm.se/flora

ANSLAGSTAVLAN.

Vänsterhänta flödar bättre

▼ Är du vänsterhänt? Grattis, då är du bland de cirka elva procent av världens befolkning som har denna milda funktionsdiskrepans.

Men hav tröst. Det sägs att Corpus callomsum, dvs bryggan mellan hjärnhalvorna, är större hos vänsterhänta än högerhänta, vilket innebär att informationsflödet är bättre hos vänsterhänta.

Och som vänsterhänt är du i gott sällskap. Bland andra var/är sex amerikanska presidenter vänsterhänta, nämligen **Garfield, Hoover, Truman, Ford, Reagan** och **Bill Clinton**.

Fler kända vänsterhäntingar:

Farao Ramses II, Julius Caesar, Jungfrun av Orleans, Michelangelo, Napoleon, Henry Ford, Albert Einstein, Mark Twain, Greta Garbo, Pablo Picasso, Harpo Marx, Jimi Hendrix, grodan Kermit och **Fidel Castro.**

Men tyvärr också **"Jack Uppskäraren"**, William **"Billy the Kid" Bonney** (laglös), **John Dillinger** (bankrånare) och **Albert DeSalvo** ("Bostonstryparen").

Det finns förresten en speciell dag för vänsterhänta, nämligen "International Lefthanders´ Day", den 13 augusti varje år, firad sedan 1976.

Foto: KARL MELANDER/Pressen Bild

Två händer, den vänstra till höger.

NÄTNUNNOR OCH CYBERMUNKAR

▼ Ära vare Gud i höjden, men numera också på nätet.

I USA har munkar och nunnor funnit en ny nisch – de säljer sina tjänster till IT-företag och ger klostren nya möjligheter att finansiera verksamheten.

Runt om i USA arbetar idag munkar och nunnor som underleverantörer till IT-företag, tidningsförlag, myndigheter och olika arkiv.

Medeltidens handtextning och arkivering har fått sin nutida motsvarighet genom ordbehandlare, databaser och digital bildbehandling. Bland annat så sköts dagstidningen New York Daily News bildarkiv av ett nunnekloster.

Och amerikanska benedictinernunnor och trappistmunkar samarbetar i ett affärsnätverk som kallas Electronic Scriptorium (skrivsal).

Dessutom är en nätnunna relativt billig att anlita. De tar bara 10 dollar i timmen.

***Källa:** Veckans Affärer*

SEMINARIESERIE FÖR KVINNLIGA CHEFER

▼ ST har tillsammans med SKTF och HTF dragit igång en seminarieserie för kvinnliga chefsmedlemmar, kallad "Tidsanda och tid att andas".

Projektet startade efter signaler om att kvinnliga chefer ofta har det extra tufft i sin arbetssituation.

Seminarierna kommer att anordnas under våren i Luleå, Stockholm, Malmö och Göteborg.

Den som vill veta mer om projektet kan kontakta STs ombudsman **Helena Ivanoff**, tel: 08-790 51 35, e-post: helena@stmf.se

RÄKNA FRAM DITT LYCKOINDEX

▼ Två forskare, någonstans i världen, lär ha räknat ut att lycka visst kan köpas för pengar.

De till och med skapade följande ekvation för detta:

$r=h(u(y,z,t))+e$

där r står för lycka, h = matematisk konstant, u =äkta lyckonivå, y = inkomst, z = personliga och demografiska egenskaper, t = tidsperiod och slutligen e = felmarginal.

Så nu är det bara att sätta igång och räkna fram sitt eget lyckoindex.

Lycka till!

Fin sajt för växtlavers

▼ Ett gott webbtips, nämligen den lilla väldoftande sajten på adressen linnaeus.nrm.se/flora/

Där tillåts vi växtlavers famla runt bland 121 växtfamiljer, 652 släkten och 1945 arter. Alla vackert visade i färg, med gedigna beskrivningar och kartor på utbredningsområden.

En provslagning på favoriten rabarber ger besked om att denna godsak är släkt med både bovete, skräppa och ormört och att dess bladskiva är giftig (i stor mängd, oxalsyra).

Dessutom att artnamnet rhabarbarum sannolikt kommer från Rha (floden Volga) och barbarum (utländsk).

Det är Naturhistoriska riksmuseet, som med stöd av KK-stiftelsen, står för sajten.

En typisk rhabarbarum.

nätguiden

▶ adress du befinner dig på och den du vill åka till så får du en vägbeskrivning med uppgift om längd och körtid.
▶ www.citynavigator.se

■Vad var det vi sa, killar?
Nu är det bevisat. Kvinnor har sämre lokalsinne än män. Aftonbladets Kvinna-redaktion reder ut varför.
▶ www.aftonbladet.se/kvinna/0003/22/karta.html

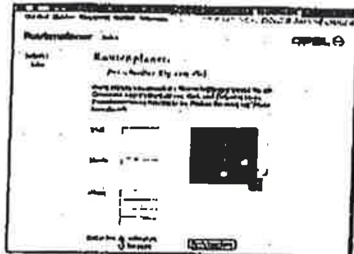

■Europaresan räddad
Tysk sajt med vägbeskrivningar i hela Europa. Du får upp en karta och en detaljerad beskrivning hur du ska köra. Sök på snabbaste eller kortaste vägen. Sedan kan du mejla beskrivningen till dig själv eller den som ska ut och resa. Smart!
▶ www.opel.de/rec/reise

seniorer

Åsa Erlandson

■På äldre dar...
SeniorNet Sweden är ett virtuellt samhälle för "äldre vuxna". Syftet är att visa att internet och datorer inte bara är något för ungdomar. I höstas ordnade man en "SeniorSurf-dag" som blev en succé runt om i landet. På sajten hittar du diskussionsgrupper och chatt, rabatter, nybörjarhjälp, länkarkiv och urfs...or, men även kåserier och en jazzfrågelåda.
www.seniornet.se

■Sajt för pantrar
Pantertorget är en nystartad portal för alla över 55. ...kat med nyheter, prisjämförelser, väder, köp & sälj, resor, sport och spel. Lördag den 9 september går startskottet för Panterloppet på Stockholm Stadion, där alla Pantrar kan lunka, gå eller springa upp till en mil på vackra Djurgården.
▶ www.pantertorget.com

■Sajt för pantrar
Vavo.se riktar sig till de lite yngre äldre, närmare bestämt 45-plussare. Här kan du bygga din egen hemsida helt utan förkunskaper, besöka debattforum och få gratis e-post.
▶ www.vavo.se

■PRO-ffsig internetskola
Pensionärernas riksorganisation har en internetskola för seniorer där de går igenom vad internet är, hur man söker och hur e-post fungerar. Bra sajt för den som vill hänga med i debatten – här kan man bland annat läsa om förändringarna i pensionssystemet.
▶ www.pro.se

sparris

Lena Lundberg

■För grönfingrade
Äntligen högsäsong för sparris. Sugen på att odla? Här finns tipsen.
▶ odla.nu/vegt/sparris.shtml

■Alla recept du behöver
Enormt många sparrisrecept. Prova gärna att söka efter fler recept i denna databas som just nu innehåller 67 000 stycken!
▶ soar.berkeley.edu/recipes/vegetables/asparagus/indexall.html

■Sparrisfestival
Planerar du en resa till USA? Sparrisälskaren bör tajma in sparrisfestivalen i Michigan den juni. Deras slogan lyder "Asparagus – veggie of the millennium".
▶ www.Oceana.net/NAF/

Mmm... sparris. Foto: JESSICA GOW

■Börja med grunderna
Så här gör man. I dessa vågade mattider är det guld värt att ha ett grundrecept att hålla sig till.
▶ www.konsum.se/recept/koktsparris.html

■Reglerat
Hos Jordbruksverket kan du bland annat få reda på när en sparris får kallas för "lång" och om det är tillåtet för knopparna att skifta i rosa.
▶ www.sjv.se/kvalitetsnormer/sparris.htm

■För burkfreaks
Man behöver inte vara så fin i kanten. Ibland är det helt rätt med sparris ur en plåtburk. Det här är sajten för verkliga entusiaster. Upptäck hur mycket belastning en burksparris tål. Läs om det stora burksparristestet och hör "vanliga människor" berätta om burksparris...
▶ www.gebhardt.nu/sparris

■Fullmatat
Naturhistoriska riksmuseets virtuella flora bistår med tung info. Med utbredningskartor och bilder. Intressant att se hur hela sparrisväxten ser ut, inte bara de små skotten som vi äter.
▶ linnaeus.nrm.se/flora/mono/asparaga/welcome.html

möbler

Lena Lundberg

■Smidig sajt
För dig som vill veta vad som finns i butiken innan du åker dit. På Mios snygga sajt laddar du hem hela katalogen eller bara delar av den i pdf-format. Snabbt, smidigt, praktiskt.
▶ www.mio.se

■Påkostat
Sveriges mest kände möbelformgivare är Carl Malmsten. Här finns hans möbler för dig som har råd med en investering. Annars kan du gå runt och sukta i den virtuella utställningen.
▶ www.c.malmsten.se

Pantrarna anfaller på nätet. Seniorerna har börjat i skolan igen. Internetskolan. FOTO: PETTER JORN

Aftonbladet IT-bilaga 11-12 okt 1999

nätguiden

bibliotek och föreningar i Göteborg. Bra för skolor.
http://ostindiska.educ.goteborg.se/Lankilsta/lankilsta-1.htm

■Linné online
Carl von Linné har egen sajt vid Uppsala universitet. Läs om 1700-talsmänniskan, botanisten och läkaren som blev världsberömd och vars forskning nu håller på att revideras av genforskningen.
http://www.linnaeus.uu.se/online

■Ubar – den första staden
Spännande att läsa om hur arkeologerna hittade den försvunna arabiska staden Ubar. Här finns bilder och fakta och mer länkar.
http://wilma.ivv.nasa.gov/nasa/exhibits/ubar/ubar_0.html

Premiärer

■Blair Witch project
http://www.blairwitch.com
■En midsommarnattsdröm
http://www.foxsearchlight.com/midfinal
■Te med Mussolini
http://www.mgm.com/teawithmussolini
■Flykten från Jante
http://www.miseryharbour.com

■Stockholms museer
Alla Stockholms museer samlade. Information om öppettider, pris och länkar förstås vidare till deras egna hemsidor.
http://www.stockholmsmuseer.com

■Rymdfararna
Sida om åren 1957–72 då människan började resa utanför jordens sfär. Bilder och fakta om astronauterna och deras resor.
http://home.swipnet.se/Puffas/Rymd%20Resor/index.htm

om kändisar

Nicklas Brunzell

■Hur stora skor?
Inte bara en samling med länkar till några kändisar. Här får du veta fakta om dem också. På svenska och engelska. Enkel sajt, inte särskilt snygg.
http://home4.swipnet.se/~w-49555/kandis.htm

■ Avslöjande foton
Alltid kul att se bilder på sovande kändisar, rockande kändisar, festande kändisar.
http://user.tninet.se/~zkw756c

■ Amerikanska kändisar
Samlar allt: från största filmstjärnorna till värsta c-filmsskådisen, musiker, artister. Sökfunktion tar dig rätt direkt.
http://www.celebsites.com

■56:orna
Borg, Haglund, Stenmark, Gärdestad... Här får du alla fakta du behöver om de berömda 56:orna.
http://home1.swipnet.se/~w-19620/1956.htm

orkidéer

Nicklas Brunzel

■ Läsbart
En så vacker växt har självklart en egen svensk tidsskrift. Tidningen heter helt enkelt "Orchidéer". Här får du hjälp att hitta olika arter på internet.
http://hem1.passagen.se/orkideer/tidskr.htm

■Arter
Samtliga arter samlade som finns i Norden. Bilder och texter om dem alla.
http://linnaeus.nrm.se/flora/mono/orchida/welcome.html

■ Europa blommar
Raka vägen ut i Europas orkidéflora. Ladda hem bilder eller läs texterna på engelska.
http://utopia.knoware.nl/users/aart/index.html

■Utställning
Har du ingen chans att besöka utställningen i Stenåsa utanför Varberg kan du ta dig dit via nätet.
http://www.stenasa.se

■Så odlar du
Amerikanska orkidésällskapet ger tips hur dina fingrar också blir gröna och klarar konsten att hålla en orkidé glad.
http://orchidweb.org

BIRGITTE SÖNDERGAARD.

JOSEPHINE BORNEBUSCH SPELAR ÖVERKLASSTJEJEN "MADELEINE".

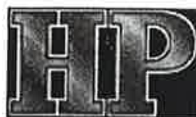

Förstasidan
Dagens HP
Annonser
Arkivet
Zig-Zag
Sökverktyg
www-hotell
Sök företag
Information
Kontakta HP
E-katalogen

Krönikor
index
hjälp

Publicerad i Hallandsposten 97-09-10

Bland apsvansar och elefantöron

Språk, det talade alltså, är ett spännande och stundtals mycket roligt ämnesområde. Ni som ofta är ute och ser er omkring på Internet vet att ett helt nytt språk uppstått med datoriseringen och sammanknytningen av världens databaser.

Vi har kollat lite på Svenska datatermgruppens (vi kör med SDG i fortsättningen) sida (http://www.nada.kth.se/dataterm/) och deras rekommendationer på vad vi ska använda för ord för olika saker som förekommer i "nät-världen".

Allra först kan vi konstatera att det ligger mycket i talesättet att kärt barn har många namn. Tecknet "@", som ju förekommer överallt i datorvärlden har kallats både det ena och det andra. Vi har hittat följande: kanelbulle, at, apsvans, apöra, atsign, alfakrull, elefantöra, alfaslang, krullalfa och grisknorr. Men enligt SDG ska tecknet heta snabel-a. Och det var ju riktigt fyndigt...

* * *

Ibland, måste jag säga, blir det rätt töntigt. Varje företag som håller sig med Internet och erbjuder tjänster i anslutning till detta har en person som tekniskt ansvarar för verksamheten. Webmaster är det amerikanska uttrycket för den personen.

SDG gör en översättning som skulle kunna vara värdig vissa översättare på TV: "webbmästare". Nu är det väl knappast så att en webbmästare kan jämställas med en skomakarmäster, en smedmäster eller en sotarmäster, för han har ju inte gått samma utbildningsväg som dessa. Inget gesällbrev och inget mästardito... Och lärlingar, ja det är vi ju alla livet ut.

Vår egen "webbmästare" här på HP vägrar att låta sig kallas så förrän han erhåller ett mästarbrev.

Webbmästare är också titeln för infomaster, webinfoansvarig och webteknikansvarig. Och "webb" är alltså en försvenskning av engelskans "web" = nät.

Kolla in sidan, som sagt, det är kul och lärorikt!

* * *

Men det mest spännande i det här sammanhanget är inte det officiella "webbspråket". Som bekant växer ju ett alldeles särskilt språk fram i olika yrkesgrupper. Skomakarna har sitt, sotarna sitt och politikerna sitt. Jag menar, en politiker snackar ju aldrig skit med folk. Möjligen försöker han uttrycka sig på "latrin".

Nå, det som är spännande i "webbmästarskrået" är att också där har ett alldeles eget fikonspråk vuxit fram. Undertecknad som sitter omgiven av sådana människor hade till en början svårt att hänga med, men efterhand lär man sig.

Utmärkande för detta "webbmästarnas" fikonspråk, är att ungefär vart femte ord som uttalas är engelskt och ofta ett datortekniskt ord. Om en "webbmästare" jobbar med att radera filer för att skapa mer utrymme på en hårddisk, så säger han inte så, utan att han "fixar mer spejs".

Ord som "oh shit", "my god", "never mind", "megg", "yiihaaa" florerar som ogräs i vår språkliga datorsvenska gräsmatta.

Och "datorknodden" säger aldrig att klockan är "halv tre" eller "fjorton och tretti" som vanligt folk. Det ska naturligtvis vara: "klockan är fjorton punkt tretti". Detta därför att så numreras nya programversioner "Windows nittifem fyra punkt noll", till exempel.

Nåväl, det är bara att stryka medhårs så brukar det funka.

VGV

* * *

Nu tar vi steget från "ogräs" till annat, som kan vara ogräs. Ute i den stora, bussiga och kamratliga skogen kan man finna det mesta. Var det inte ungefär så där Povel Ramel en gång uttryckte sig i en sketch om naturskådning? Han gjorde, tillsammans med Wenche Myhre, ett antal "natureschpriment".

Mest handlade det om att "skåda" växter av olika slag, den ena mer fantastisk än den andra.

Visst är det roligare att göra det i verkligheten gå ut i skogen för att skåda växter alltså.

Men den som inte har någon lust att ge sig ut i skogen alltså. Utan hellre sitter hemma. Den kan också skåda växter. Förutsättningarna är förstås att vederbörande har tillgång till en dator med modem, samt har en Internetuppkoppling. Då är det bara att knappa in http://linnaeus.nrm.se/flora/. Och si! Ni får upp Den virtuella floran. Runt om i världen finns en hel del sådana uppslagsböcker om växter utlagda, men det fina med den här är att den är på svenska och behandlar i landet förekommande arter.

Floran, som man jobbat med sedan 1996 på Naturhistoriska riksmuseet, har till dags dato inte mindre än 500 sidors omfång. Och producenterna lovar mer. Floran uppdateras ständigt och nya sidor tillkommer undan för undan.

Det hela är pedagogiskt, rent och mycket trevligt utfört. Verket är också försett med en sökfunktion som gör det nästan barnsligt enkelt att finna vad man vill ha.

En synnerligen användbar "sajt" för den växtintresserade, den vetgirige i allmänhet och inte minst för skolor.

Men några "kärringfibblor", "gumdallror" och "tockentaggar" lär ni inte finna där. Då får ni gå till Povel Ramel istället...

* * *

Låt oss till slut konstatera att det inte blev något OS till Stockholm. Sannolikt blir det heller inget fotbolls-VM för det svenska landslaget. Idel missräkningar alltså. Men vi kan trösta oss med att olympiska spel blir det i alla fall och närmast i tur står det vinterolympiska i japanska Nagano, som invigs lördagen den 7 februari nästa år.

I det sammanhanget kan vi glädja oss åt att vi har åtminstone ett, har vi anledning att tro, starkt svenskt landslag på plats. I Nagano kommer nämligen tidernas ishockeyturnering att spelas. Aldrig tidigare kommer så bra spelare i så god form och mitt uppe i sina respektive ligor att mötas.

Efter massor av debatterande hit och dit har NHL borta i Nordamerika bestämt sig för att göra uppehåll för OS-turneringen. Det gör att varje nation kan ställa upp med ett "Dream-team". Verkligen något att se fram emot för oss ishockeyvänner. Peter Forsberg, Mats Sundin, Michael Nylander, Niklas Sundström, Niklas Lidström, Tomas Sandström, Calle Johansson, Johan Garpenlöv och alla de andra mot Gretzky, Lindros, Sakic och en av de kvarvarande Lemiux. Det blir väl något att se fram emot!?

Redan nu kan ni för övrigt gå in och studera tidschema och annat vad gäller Nagano-OS. Hemsidan finns på adressen: http://www.shinmai.co.jp/oly-eng/. Det kan vara bra att "bookmarka" den redan nu.

* * *

Du som gillar djur ska förstås titta in på http://zoonen.com.

Allt om trädgård
Nº9 Aug. 2000

Redaktör: Gia Bladh gia.bladh@aot.bonnier.se

notiser

Nya svenska rosor på gång

Fem rotäkta, rikblommande rossorter har förädlats fram av SLU på Balsgård. Två av sorterna är provodlade i zon 4, 5 och 6 med gott resultat. De andra har testats i zon 2.

Syftet är att få fram en tålig rossort lämpad för vårt klimat. Provodlingen visade även att de rosor som skyddades av snötäcket i norr klarade sig bättre än de som genomlevde barvintern i zon 2. Därför tror man att de rosor som ännu inte har testats i norr kommer att klara sig utmärkt även där.

Växttypen är ett mellanting mellan busk- och klängros med kraftigt bladverk som endast i en liten utsträckning drabbas av svampsjukdomar.

LARS TORSTENSON©BALSGÅRD

De fem sorterna förökas nu och väntas finnas ute på marknaden inom de närmaste åren, troligtvis med nordiskt klingade blomnamn. SLU 2/2000

Hyr trädgårdsmaskinerna!

Nu kan du hyra allt från häcksaxar och gräsklippare till motorkapar och jordfräsar!

Det är Husqvarna som erbjuder uthyrningsmaskiner ur hela sitt sortiment och 100 av bolagets 280 återförsäljare är hittills med på det hela. Det finns inte heller någon tidsgräns, du kan t ex hyra tio motorkapar i tre veckor eller en häcksax i tre timmar.
Information om återförsäljare: 036-14 65 00.

Sitt på en bokstav

En fin detalj i trädgården kan den fina bokstavspallen bli. Pallen som har sitthöjden 45 cm finns i bokstäverna E G H M W X Y och Z. Sittskivan är 45x30 cm och kan fås i olika träslag, oljad, wengebetsad eller obehandlad. Bokstavspallen kostar ca 1 350 kr och tillverkas av allé design. Information om återförsäljare 046-12 11 56.

Örter mot sniglar

Här kommer ytterligare lite information om de så illa omtyckta sniglarna:

På universitetet i Bern i Schweiz har man testat örter som snigelbekämpningsmedel. Genom att duscha växter med extrakt av såpört *Saponaria officinalis* har man till exempel lyckats avskräcka sniglar från att angripa plantor. I försöket besprutade man fröplantor och sticklingar.

Även extrakt av kungsmynta (oregano) *Origanum vulgare* hade mätbar snigelavskräckande effekt, men var inte lika effektivt som såpört.

Köp miljömärkta trädgårdsmöbler

Import av trädgårdsmöbler tillverkade av tropiska träslag har på senare år mångdubblats och de flesta möbler kommer främst från Indonesien och Vietnamn. En stor del av dessa möbler tillverkas fortfarande av regnskog vilket betyder att världens regnskogar avverkas i allt högre takt. Och tyvärr är det även så att regnskogen huggs ner för att ge plats för plantageodlat trä.

Men nu börjar det komma miljömärkta möbler i butikerna. Det är Svenska Naturskyddsföreningen som tillsammans med flera andra europeiska miljöorganisationer startat en kampanj för att stoppa importen av trädgårdsmöbler tillverkade av trä från tropiska naturskogar.

Kolla att de trädgårdsmöbler du tänker köpa har det internationella miljömärket Forest Stewardship Council (FSC), märket garanterar att virket producerats utan rovdrift på skogen.

Norra Europas äldsta gran

I Åsele lappmark, i Njakafjällsområdet, har man gjort ett fynd! Man har hittat en gran som är minst 587 år gammal! Troligen är dess verkliga ålder omkring 610 år men röta gör åldersbestämningen svår. Granen är 17 meter hög och 51 cm i diameter i brösthöjd.

SVENSK BOT. TIDSKRIFT 93

Största trädgårdsutställningen år 2000

Sveriges största trädgårdsutställning pågår nu för fullt på Hedens grusplaner i Göteborg. Grusplanerna har förvandlats till ett grönskande trädgårdslandskap som är 20 000 kvm stort. Utställningen vänder sig till alla – flanörer, balkonglådeinnehavare och trädgårdsägare och har en ton av vind, segel och hav.

När det mörknar får utställningen en extra dimension – i de ljussatta trädgårdarna förvandlas växter och anläggningar och framstår i en ny skepnad med hjälp av kreativ belysning.

Utställningen är öppen 10–22 alla dagar och pågår till den 24 september.

Pålitlig prognos

När ringblomman [är] öppen vid sex–sju tiden på morgon[en] sägs det bli varm[t] och vackert väder.

Farligt avfall

Har du som har växthus och utomhusbelysning tänkt på at[t] både lågenergilampor och lysrör räknas som farligt avfall o[ch] ska behandlas därefter?

Bra sajter att titta på

Här är några länktips som v[i] kan rekommendera:
www.aot.bonnier.se/svenskasidor.html
(en samling nordiska länkar privata, trädgårdssällskap, blomsällskap, företag m m)
http://193.12.151.228/data/externt/aot/
AoT:s trädgårdsforum
www.helsinki.fi/kmus/botmenu.html
(en finsk länksida)
http://welcome.to/sta
(Sällskapet trädgårdsamatörerna)
http://linnaeus.nrm.se/flora/
(Den virtuella floran)
www.nogrod.u-net.com/gardenmark.htm
(utländska trädgårdslänkar)
www10.garden.com/index.html
(en av världens största trädgårdssajter)
www.mc.edu/~adswww/
(amerikanska påskliljesällskapet)
www.uk.gardenweb.com/forums/
(diskussionsforum på olika språk)

PROTOKOLL
Datum
2000-08-25

VD:s beslut med anledning av inkomna projektrapporter

Slutrapport för projekt "Den virtuella floran", Naturhistoriska Riksmuseet, dossié 32112, dnr 1932/95
Handläggare Anders Gillner

VD beslutar godkänna rapporten.

Slutrapport för projekt "IT-projekt vid Röda korsets rehabcenter för flyktingar i Sverige", Röda korset, dossié 32120, dnr 1780/96
Handläggare Anders Gillner

VD beslutar godkänna rapporten.

Slutrapport för projekt "Kollision", Obscura Magica Produktion AB, dossié 32112, dnr 1702/97
Handläggare Anders Gillner

VD beslutar godkänna rapporten.

Beslut

Beslut enligt detta protokoll har fattats den 25 augusti 2000.

Madeleine Caesar
VD

Föredragande:

Anders Gillner

KONTROLLISTA PROJEKTRAPPORT

Dnr (- Doss)	1932/95 - 32112
Handläggare	AWG
Projektsekreterare	BA

OBS! Här värderas rapporten och konstateras av vad som sägs i denna. Projektet i sig värderas inte.

Projekt: Den Virtuella floran	Delrapport:
	Slutrapport: X
Avtalspart: Naturhistoriska Riksmuseet	Rapporten godkänd den 000825

		Signatur	Åtgärd:
Formalia:			
Inkom den	4 /8 2000	[signature]	
skulle ha inkommit den	30 /6 2000		
Ofullständig (i jämförelse med avtal) avseende			
Inte undertecknad av behörig			
Beskrivning av verksamhet saknas	Not nr		
Ekonomisk uppföljning saknas	Not nr		
Beskrivning av resultat saknas	Not nr		
Annat formellt fel	Not nr		

Genomförd verksamhet *(enl. rapporten eller jämförelse rapport - avtal)*

Bättre än plan Fullständigare	Not nr	[signature]	MYCKET BÄTTRE
Snabbare antal månader			
Enligt plan			
i tid			
Sämre än plan **Brister**	Not nr		
Fördröjd antal månader			

Ekonomisk uppföljning

Budget stämmer med avtalets		[signature]	
Alla budgetposter håller			
Budgetposter väsentligt överskridna			
acceptabelt efter förklaringar	Not nr		
utan förklaringar	Not nr		
oacceptabelt efter förklaringar	Not nr		

Projektets resultat *(beskrivning jämförd med plan/avtal)*

Bättre Förväntat Sämre $\underset{\text{A}}{\textcircled{!}}$------------------!-------------------------!		

KK:s sammanfattning *(100 ord att kunna publiceras):*

Skriven av: [signature]

Den som gjort en bedömning markerar den med sin signatur.
I åtgärd antecknas t.ex. återremiss, begärd komplettering, revisionsuppdrag eller annan remiss utanför KK
Kommentarer antecknas som noter på standardblanketten "Blank A4"

STIFTELSEN FÖR KUNSKAPS- OCH KOMPETENSUTVECKLING

Stockholm 2000-08-25
Dnr 1932/95

Naturhistoriska riksmuseet
Arne Anderberg
Box 50007
104 05 Stockholm

Användande av kvarvarande medel för projektet "Den virtuella floran"

Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling får härmed meddela att de kvarvarande medel , 21.639 kr, som finns i projekt Den virtuella floran får disponeras fritt i projektets fortsatta arbete.

Med vänlig hälsning

STIFTELSEN FÖR KUNSKAPS- OCH KOMPETENSUTVECKLING

Anders Gillner
Programansvarig

Box 3222, Klara Norra Kyrkogata 33, 103 64 Stockholm
info@kks.se www.kks.se, Tel 08-545 211 00, Fax 08-24 75 09
Postgiro 12 06 88-7, Bankgiro 5940-8039, Org.nr 802400-4213

Projekttitel:	Den virtuella floran
Sökande:	Naturhistoriska riksmuseet
Dnr:	1932/95
Bedömare:	Ulf-Göran Nilsson
Datum:	1996-02-17

Naturhistoriska riksmuseet ansöker om medel om 1.161.132 SEK till projektet Den virtuella floran. Projektet beräknas pågå under tre år och huvuddelen av de ansökta medlen går till lön för två personer. Projektet syftar till att skapa en virtuell flora som sammanlänkar museets forskning och de dataregister som finns över de vetenskapliga samlingarna med annan typ av information.

Materialet ska presenteras i WWW-miljö på Internet och målgruppen är naturligtvis mycket bred. Det finns också en planering för projektets fortlevnad efter de inledande tre åren som inger förtroende.

Det är över huvudtaget ett klart intressant projekt som bör ges stöd. Den ansökta summan kanske kan bantas något, då det är rimligt att Naturhistoriska riksmuseet skjuter till en summa. Spridning av information om vunna erfarenheter under projektets genomförande bör ställas som ett villkor för stöd.

utvecklingsinsatser, när det hela kommit i gång men kommer det att gå att hålla liv i den stora satsningen. Själva materialinsamlingen är inte så enkel som man kan tro.

Ansökan är tunn och oprecis. Visserligen är det sökta beloppet inte särskilt stort men risken finns att det bara skulle stanna vid en engångssatsning. Det framgår inte heller hur mycket som avser utrustning. Jag föreslår avslag.

Multimedia i historieundervisningen: nationalismen, dess historiska framväxt och nutida roll - 1915/95

Ett angeläget, konkret presenterat projekt, som faller väl in under stiftelsens satsning på skolan. De personer och institutioner, som är involverade i projektet borgar för att det skulle kunna bli framgångsrikt. Den presenterade projektplanen och kostnadsberäkningen ger ett tillförlitligt intryck. Det jag emellertid frågar mig är om detta faller inom ramen för kultursatsningen. Målgruppen - gymnasieskolorna - är klart angiven. Projektet bör föras till satsningen på framtagning av nya läromedel.

Sopmuseum - 2341/95

Den av Riksutställningar presenterade projektidén är onekligen tilltalande och spännande. Dock anser jag att det är litet snävt att enbart engagera konstnärer. Sophanteringens tekniker borde också ha beretts plats. Vad skulle t.ex SAKAB (heter det så?) kunna tillföra projektet? Detta är emellertid en reflexion i marginalen, då jag inte anser att stiftelsen skall ge bidrag till det här projektet. Av sökta medel om 1.043.000:- faller så mycket som 640.000 in under rubriken utrustning, programvara och programmering. Idéen är intellektuellt stimulerande men projektet innehåller inte något element av informationsteknologiskt utvecklingsarbete. Det är inte heller av någon infrastrukturell betydelse. Kan väl inte heller betraktas som läromedel. Jag föreslår avslag.

Den virtuella floran ~~29-292/1995~~ 1932/95

Ett "härligt" projekt som det är mer än lätt att anbefalla! Det är angeläget för vida kretsar av avnämare på många nivåer såväl inom som utom landet. Projektpresentationen är klar och tydlig och det råder ingen tvekan om att idéen kommer att realiseras på en hög kvalitativ och vetenskaplig nivå. Det borgar både institutionen och de i projektet involverade forskarna för.

Det är också viktigt att notera att Naturhistoriska riksmuséet ser det som självklart att projektet efter tre år skall permanentas och ingå som en naturlig del i den ordinarie verksamheten. Med tanke på angelägenhetsgraden är projektkostnaden låg - 1.161.132:- fördelade över en treårsperiod. Det är roligt att så helhjärtat kunna föreslå tillstyrkan som i detta fall.